

GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

MOIÀ Juny 2021

núm. 801

Entra en funcionament la nova depuradora de Moia
La plataforma C-59 Segura valora el projecte de millores
Autors locals i polítics presenten llibre per Sant Jordi

La vacunació avança

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

CONCURS «La qualitat és en el detall»

El formatge del Moianès

www.montbru.com

Són com un parell de *finestres* per a mirar només de dins a fora.
Tots les hem vistes, perquè són molt grans, com diu el seu nom.
El darrer any han estat amagades.

Entre els que identifiqueu correctament on es troba aquest element del poble de Moià farem el sorteig d'un formatge de Montbrú.

Envieu la resposta a latosca@latosca.cat (indicant nom, cognoms i número de telèfon).

La imatge del concurs anterior correspon a la façana del carrer de Francesc Viñas de l'edifici de l'antiga farmàcia, conegut actualment com a «casa de les Joies». La guanyadora ha estat Jacinta González Gálvez.

EDITORIAL

La vacuna, d'esperança a realitat

El titular de LA TOSCA del gener del 2020 era «Moià: un 2020 marcat per l'urbanisme?» Pronòstic ben errat, perquè el que va marcar Moià, el conjunt dels 947 municipis de Catalunya i el món sencer va ser la irrupció d'una malaltia que ni nom tenia quan escrivíem aquell article. Des de llavors, al Moianès, almenys 1.000 persones han patit el Covid-19, de les quals 286 han requerit ingrés a l'UCI d'un hospital.

Escrivim aquest editorial el 31 de maig. A la comarca, el 36,2% de la població ja ha rebut la primera dosi de la vacuna i gairebé el 20% tenen la pauta completa. Aquest dia, ni a l'Institut Moianès, ni a l'Escola Josep Orriols Roca, ni a l'Escola Pia no hi ha cap grup confinat, ni tampoc ho està cap alumne ni docent. De l'Àrea Bàsica de Salut de Moià podem conèixer quantes dosis de Pfizer, d'AstraZeneca, Moderna i Janssen s'han subministrat, noves paraules de marques i fabricants de vacunes que hem incorporat al nostre vocabulari. Les dades s'ofereixen amb transparència i s'actualitzen constantment. Quan ho llegiu, el percentatge de vacunats serà encara més elevat.

Vam aprendre, amb dolor, el significat de «creixement exponencial» en l'evolució del nombre de malalts i ara, finalment, el creixement exponencial fa referència a la corba de persones vacunades: des de fa unes quantes setmanes, veure Les Faixes, a Moià, i els centres de vacunació massiva a Barcelona és el millor espectacle cívic, que atorga ple sentit a la vida en

societat. Una organització impecable està donant el tomb a una situació que ha aturat el món durant un any sencer.

Per Setmana Santa es va obrir la porta a la mobilitat i el nombre de persones vacunades ha impedit una nova onada d'infeccions. A l'interior de la revista es descriu la recuperació de la celebració de Sant Jordi i dels llibres que autors moianesos van presentar. En un d'aquests llibres, el protagonisme és la resiliència, entesa com la capacitat d'una persona per a afrontar les circumstàncies traumàtiques que ha patit en un moment determinat de la vida. És d'hora per a saber quina resiliència col·lectiva tenim i quines ferides i pòsits haurà deixat aquesta patxada social. Ara que baixa d'intensitat, però, és el moment d'adreçar l'atenció també a fites col·lectives com la nova Estació de Depuració d'Aigües Residuals de Moià, una inversió llargament esperada que s'ha fet realitat.

Al cap d'un trimestre d'haver anat a eleccions, s'ha format Govern. A Moià es presentaven sengles llibres de JxCat i ERC el cap de setmana en què es va aconseguir el pacte. Algun nomenament tindrà repercussió en la gestió del dia a dia municipal. Esperem que, paulatinament, els actes socials i culturals al carrer i la preparació de les festes majors prenguin protagonisme. I que la gestió municipal pugui afrontar temes com el que encapçalava la revista el gener del 2020, perquè serà senyal que la pandèmia no és l'única protagonista.

ÍNDEX

Editorial	3
Covid-19	5
Jordi Velasco: «Al Moianès ja hi ha molta gent ...». <i>J. Riera</i>	5
Actes i esdeveniments	10
Sant Jordi postpandèmic. <i>E. Roca</i>	10
Vida municipal	11
En funcionament la nova depuradora de Moià ... <i>J. Font</i>	11
«Picar pedra» i «En defensa pròpia». <i>M. Capdevila</i>	14
Mentre pactaven a les masies. <i>J. Clarà</i>	15
Les entitats informen	16
Valoració de l'avançament del projecte ... <i>C-59 Segura</i>	16
Projecte Teajudo al Moianès. <i>D. Roca</i>	20
Vine a l'Ateneu i participa-hi! <i>Ateneu Popular del Moianès</i>	21
Setze «monòlits» o com inaugurar ... <i>Museu de Moià</i>	23
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	24
Un curs molt especial. <i>G. Aztarain</i>	27
Moianès	28
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	28
Castellcir: el «Sant Sopar» ... <i>F. Rochel</i>	30
Turisme i cultura al Moianès. <i>Consell Com. / Consorci</i>	32
La reactivació cultural. <i>G. Alberch</i>	34
Esports	35
Ruth Monsech, als europeus d'escalada	35
El racó dibuixat	36
Santa Maria d'Oló, esquetx d'un poble. <i>E. Manubens</i>	36
Sopa de lletres	37
Lletres	38
El campanar de Moià (IV). <i>M. Baqués</i>	38
Confidències colpidores. <i>J. Ruaix</i>	41
Una història de resiliència. <i>X. Rius</i>	42
Geografies personals de la Tona. <i>R. Portet</i>	43
Els gegants de Moià ja tenen conte. <i>J. Clarà</i>	44
A la vila en primavera. <i>Q. Solà</i>	46
Publicacions	46
Breus	48
Moviment demogràfic / Necrològiques	48
Dades meteorològiques	50

Fot. Xavier Rius

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix, Elvira Vilardell

Administració: Eduard Gómez

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Moià

DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

COVID-19

Jordi Velasco: «Al Moianès ja hi ha molta gent vacunada de Covid-19»

Josep Riera

Jordi Velasco (fot. J. Riera)

En el moment de tancar aquesta edició i segons dades facilitades a LA TOSCA pel Departament de Comunicació del Servei Català de la Salut a la Catalunya Central, 2.259 persones del Moianès ja havien rebut les dues dosis de la vacuna del Covid-19, 4.719 persones portaven la primera dosi i 2.343 persones ho feien amb la pauta completa, que és la suma dels qui han rebut dues dosis de la vacuna més els qui han rebut productes monodosi com ara la vacuna Janssen, o bé persones de 65 anys o menys amb un diagnòstic de Covid-19 previ a l'administració de la primera dosi. Si ens fixem només en l'Àrea Bàsica de Salut que comprèn Castellcir, Castellterçol, Granera, l'Estany, Moià i Sant Quirze Safaja, 1.712 persones ja havien rebut les dues dosis, 3.512 persones portaven la primera dosi i 1.756 persones ja tenien la pauta completa. Aquestes dades no deixen de ser una bona notícia

per a anar avançant en la lluita contra la pandèmia que, per desgràcia, ha deixat fins ara unes xifres esfereïdores arreu del planeta. Des del seu inici, només a la comarca del Moianès hi ha hagut 1.097 casos confirmats, 286 pacients han estat ingressats a les UCI, 44 persones han perdut la vida i actualment encara hi ha un pacient ingressat. Entre PCR i Test Antigènic Ràpid (TAR) s'han realitzat a la nostra comarca 18.820 proves, amb un percentatge del 6,02% de resultats positius, essent la mitjana d'edat de 45 anys, i un 52,27% de dones i un 47,73% d'homes.

Per a conèixer amb més detall l'evolució de la vacunació, LA TOSCA ha parlat amb Jordi Velasco, adjunt de direcció de l'EAP (Equip d'Atenció Primària) de l'Àrea Bàsica de Salut Moià-Castellterçol.

Pel mes de desembre nosaltres ja teníem un equip preparat i una estratègia muntada per a començar a vacunar, però com que són unes vacunes amb unes característiques especials, diferents de les vacunes que hem tingut fins ara i molt més difícils de preparar i de conservar, ens vàrem posar d'acord amb la direcció de la nostra zona —que també engloba el Bages, el Berguedà i el Solsonès— per fer una estratègia combinada. Hi ha un tipus de vacunes que s'administren a Manresa i a Berga i nosaltres posem unes altres vacunes en unes franges d'edat diferents. També, i per recomanació del Departament, només vàrem muntar un sol centre vacunal en la nostra Àrea Bàsica. Ens calia un local ampli on la gent es pogués esperar asseguda uns quinze minuts, guardant

<p>MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tels. 93 830 12 25 93 820 77 77</p> <p>AVINYÓ Antoni Prat, s/n Tel. 93 838 72 78</p> <p>SANT QUIRZE SAFAJA Ctra. de Mollet-Moià Km. 25,400</p>	 	<p>CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ</p> <p>SERVEI A DOMICILI TELS. COMANDES : 93 830 12 25 - 93 820 77 77</p>
---	--	---

les distàncies de seguretat, i que tingués una certa accessibilitat. L'Ajuntament de Moià ens va cedir Les Faixes, que és on estem realitzant en aquests moments la vacunació. En principi vacunem dos dies a la setmana, perquè fins al dilluns no sabem quantes dosis tindrem. A part d'això, la logística de preparació és bastant complexa, ja que aquestes vacunes s'han de fer amb unitats de sis, s'han de reconstituir, tenen unes hores de validesa limitades, no es poden destruir i s'han d'aprofitar totes. Hem començat per uns col·lectius de població que ens han anat donant, sempre per anys de naixement. Primer van ser els dependents de tercer grau, després els majors de 90; de 80 a 90; de 70 a 80, i hem anat baixant d'edat. En aquests moments hi ha un espai que va de 60 a 69 anys que es vacunen a Manresa, i ara ja es comença amb els de 50 a 59. Aquests darrers poden anar a Manresa o fer-ho aquí a Moià. Rebran un SMS i es podran programar la vacunació. A nosaltres ens arriba cada setmana la llista de les persones que hem de vacunar, amb les edats corresponents. Llavors hem de programar-ho i trucar a tothom, però la gent ha col·laborat i ha ajudat moltíssim. Hem tingut molta sort en aquest aspecte.

Es va començar a fer la vacunació dintre els cotxes.

Sí. Aquí a Moià quan ens varen portar

les primeres dosis i muntàvem un vial no el podíem moure. Només tenim cinc dies per a gastar-lo. Després, quan reconstituïm la vacuna, és a dir, quan la barregem amb el sèrum, tenim unes hores, però una vegada carregada a la xeringa, el temps va disminuint i només tens una hora o dues per a posar-la. Al principi, aquesta vacuna, una vegada la teníem muntada no ens la deixaven transportar en cotxe, només la podíem portar a peu. Llavors, és clar, aquí al Moianès tenim una logística de domicilis a pagès, de gent molt dependent (de grau tres). Una situació molt complexa. Sort que tothom va col·laborar moltíssim, es varen llogar taxis per a venir a Les Faixes, amb l'ajuntament vam crear un circuit, nosaltres vacunàvem dins el cotxe, les persones s'esperaven quinze minuts dins el cotxe i marxaven. També hi va haver casos esporàdics d'alguns que realment eren molt més dependents i que no podien ni anar amb cotxe, i els vam anar a vacunar a casa seva, però havíem de portar la vacuna a peu. Després ja ens van autoritzar a portar la vacuna amb cotxe i això ens va relaxar una mica la situació, perquè podíem anar a les cases de pagès o a algun domicili llunyà.

A partir de quina edat es recomana la vacunació?

La vacuna Pfizer era recomanada a partir de 16 anys. La cosa és que aques-

tes vacunes van evolucionant i es van fent estudis. Setmanalment canvien les coses; per això pot ser que una persona tingui una informació, després en tingui una altra i després els mitjans de comunicació diguin una altra cosa. Nosaltres ens regim pel que diu el Departament de Salut, que està assessorat científicament. Fins ara, com et dic, era a partir de 16 anys, però de moment no en posem, entre altres coses perquè hem començat amb els col·lectius de més edat.

Les marques de les vacunes ja vénen programades?

Sí. Nosaltres tenim la Pfizer-BioNTech, que és la que estem posant aquí a Les Faixes. A Manresa van començar amb l'AstraZeneca i ara també comencen a posar la Pfizer, i als hospitals han posat la Moderna. És també per qüestions de logística, perquè cada vacuna té unes característiques especials de conservació i de manipulació.

Hi ha persones que no es volen posar l'AstraZeneca pel risc de patir una trombosi.

A veure, qualsevol medicament pot tenir efectes secundaris. El que han dit dels casos de trombosi és molt alarmant quan ho sents, però el tant per cent de

població que pot haver arribat a aquesta situació és ínfim. És deu vegades més probable patir una trombosi per tabac que per posar-se aquesta vacuna, i la gent no deixa de fumar i no es vol posar la vacuna. Llavors sents els mitjans de comunicació i poden ser molt alarmistes. Crec que les informacions haurien de ser molt més objectives, i després la gent s'hauria d'informar del que és realment. Jo sempre dic que la vacuna de la grip A —no sé si la gent ho recorda— va generar un *boom* terrible. La gent, cada any es posa la vacuna de la grip A, inclosa dins la vacuna de la grip. Avui en dia els laboratoris han de fer moltes proves per a passar una vacuna. En tot medicament hi ha una cosa que es diu el quocient risc/benefici, fet molt important i que s'ha de valorar.

Una persona vacunada pot contraure la malaltia?

Evidentment. La immunitat no és del cent per cent, però de tota manera en algun cas que això ha passat, la malaltia ha sigut lleu. La cosa important és la immunització de grup. Si hi ha una gran part de la població que està immunitzada d'aquesta malaltia —tot i que podrà haver-hi casos—, a la llarga serà més controlable.

Vacunació a Les Faixes (fot. ABS)

El gran problema que tenim és el tractament i la capacitat d'absorció del sistema sanitari dels casos greus, perquè ningú no vol estar malalt i que no l'atenguin a l'UCI. Quan es va fer el primer tancament fou precisament per intentar reduir les activitats de risc o els accidents de trànsit, perquè el sistema sanitari, sobretot el d'alt nivell, pogués absorbir els malalts greus. No és per res més que s'ha fet. Hi ha gent que no és conscient que aquesta malaltia pot ser molt greu.

Però hi ha gent que no creu en les vacunes.

Jo sempre poso un exemple, referent a això. Quan nosaltres érem joves ho havíem vist: nens afectats de pòlio, que anaven amb croses, amb uns ferros a les cames, que quedaven afectats per a tota la vida. Aquesta gent si s'hagués pogut vacunar, evidentment tots ho haurien fet. Ara això no es veu, perquè com que hi ha una immunitat de grup molt gran, moltes malalties d'aquestes greus ja no hi són, però em sembla que encara hi ha casos del tètanus. La vacuna del tètanus és una vacuna que està molt comprovada, molt acceptada i que funciona molt bé. La verola s'ha erradicat. Tothom té dret a opinar, però penso que les vacunes funcionen. Jo crec que la gent hauria de valorar el fet que tot el que s'ha aconseguit és gràcies a la vacunació.

L'índex de creixement potencial o de rebrot de la malaltia presenta unes oscil·lacions importants d'una setmana a l'altra. A què és degut?

La nostra Àrea Bàsica és una població petita; aleshores, quan hi ha un petit brot d'un col·lectiu que s'encomana a diversa gent, per exemple una família o una escola on surten casos positius, això ens dispara l'índex. Després, al cap d'unes setmanes, ja torna a baixar. També s'ha de valorar que nosaltres hem portat un control molt exacte. Hem tingut una persona d'infermeria dedica-

da al cent per cent a controlar tots els contactes, fent els PCR, els TAR. Això ha fet que, a la que sortia una persona amb resultat positiu, es buscaven tots els contactes directes i es recomanava l'aïllament de tots. Llavors hi ha una detecció molt ràpida i molt efectiva de la malaltia. També pot ser que, en un moment donat, trobis una pujada molt forta perquè hi ha hagut molts positius, perquè tu detectes la gent i els contactes o la gent que té símptomes, però des del primer moment s'ha dit que el gran problema d'aquesta malaltia era l'existència d'un trenta per cent de portadors asimptomàtics. És un tant per cent molt alt de gent que no té cap símptoma i que té la malaltia i pot estar al carrer i encomanar el virus a tothom.

La variant britànica també ha afectat el Moianès?

Sí, sí, va entrar de cop en una família, i el laboratori de Manresa ho va detectar i ens van avisar. Llavors vam fer l'aïllament més estricte d'aquesta família, i quan ja es va verificar, al cap d'un temps va començar a augmentar la britànica fins al punt que un cinquanta per cent ja ho era, i ara ja ni es mira. De variants, n'aniran sortint constantment, perquè el virus muta, com el de la grip que muta cada any i es fa estacional. Amb les variants que hi ha hagut més a l'hemisferi nord es fa la vacuna de l'hemisferi sud, i a l'inrevés, amb les variants més freqüents de l'hemisferi sud es fa la vacuna de l'hemisferi nord, i així ho van fent cada any. La cobertura tampoc no és del cent per cent, però s'ha millorat molt.

La gent, quan ve a Les Faixes a vacunar-se, quins comentaris fa?

Hi ha molta gent que ens felicita perquè diuen que ho tenim molt ben muntat. L'Ajuntament de Moià hi ha col·laborat molt, com també la direcció de la nostra zona. Nosaltres hem intentat fer-ho el millor possible.

Sanitaris al punt de vacunació Covid-19 a Les Faixes (fot. ABS i J. Riera)

ACTES I ESDEVENIMENTS

Sant Jordi postpandèmic

Elisa Roca

enguany la diada de Sant Jordi va recobrar una certa normalitat, força allunyada de la desolació que havia originat la pandèmia l'any passat. Les llibreries van estendre els llibres fent parada, algunes entitats van vendre roses per fer algun caleró i tant aquestes com les floristeries van fer net de roses en poques hores. Durant el matí, hom va poder gaudir de la festa literària anomenada «Llegim al carrer», que té el suport de l'ajuntament i de la biblioteca municipal. Amb les mesures establertes, com són la mascareta i la distància de seguretat, a l'ordre del dia, els alumnes de 3r a 6è i de 1r i 2n d'ESO dels centres escolars van esdevenir lectors de bocins d'històries de Gianni Rodari, faules de La Fontaine i poemes de Lola Casas, entre altres autors. Les places de Francesc Sàgrera, de Sant Sebastià, de Can Rocafort, la plaça Major i el parc municipal van ser els espais triats per a fer aquestes lectures. Paral·lelament alumnes de l'Espai Musical van oferir pels carrers de la vila peces musicals de diferents estils, animant els vianants que passeja-

ven en un dia tan especial. A la tarda, a l'hora del conte i a càrrec de la companyia Minúscula, es va explicar la història de «Sant Jordi al revés», divertida i plena de peripècies.

Aquest any, pels voltants de Sant Jordi, han vist la llum quatre llibres molt diferents però interessants d'autores moianeses. De tres en parlem en aquesta mateixa edició perquè se'n va fer una presentació oficial. Un és *La pionera. Shopping'70*, de Tona Gustà; un altre, *Confidències a una amiga* de Montse Cardona i Glòria Pons, i el tercer el conte, amb lletra de M. Rosa Sotomayor i il·lustracions de Clara Anglada, *Els gegants descobreixen la festa major*. M'agradaria animar a llegir també el quart a què em refereixo. És *A l'ombra del saüquer*, de Roser Blàzquez Gómez, un llibret de fàcil lectura però mirall de realitats punyents que s'havien viscut sobretot a pagès temps ha, però el tel·lur obscur de les quals sobrevola encara impunement alguns racons de la nostra societat. Així comença (el lèxic incorrecte, és intencionat):

«Llegim al carrer», a la plaça Francesc Sàgrera (fot. Bibl. Mun. 1-O)

«A aquesta hora no hi ha ningú al cementiri. Millor. Aixís podem parlar sense que ningú ens destorbi, Elvira. El soroll que fa la cama que arrossego és l'únic que se sent mentres camino. La cama i els verdums, que a aquesta hora ja canten. Encara recordo bé on és la teva tomba.

Sé que sóc un beneit, però em pregunto si et farà contenta tornar a vore'm i si els morts hi senten i si poden perdonar. Que és per aixòs que he vingut, saps? Per contar-te el que va passar, i perquè allòs ja em pesa massa, més que aquest gep que carrego a l'esquena des que vai néixer.»

VIDA MUNICIPAL

En funcionament la nova depuradora de Moià, la inversió més esperada

Josep Font

El medi ambient del Moianès està d'enhonorabona. La nova Estació Depuradora d'Aigua Residual (EDAR) ja funciona. L'aigua que en surt presenta uns paràmetres espectaculars en relació a la depuradora antiga. Els episodis de bromera de la les rieres de Tosca i la Golarde eren freqüents i motivaven la denúncia de grups ecologistes. En el 2016 la contaminació de pous d'aigua potable a Calders i Navarcles va fer obrir, fins i tot, una in-

vestigació de la Fiscalia de Medi Ambient, que en va exculpar la gestió feta des de Moià. L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) havia reconegut en els anys 2016 i 2017 que la depuradora estava «al límit i saturada». Dionís Guiteras mostra en primícia la nova EDAR a LA TOSCA i en fa les primeres valoracions.

La inversió més important d'aquesta, i de força més legislatures, ja és una realitat. Ha estat una obra executada en

Dionís Guiteras a la nova EDAR (fot. J. Font)

un context molt complex, amb el Covid-19. Quina valoració en feu, des de l'ajuntament? Hi ha hagut sobre costos?

Des del moment en què vam saber que teníem concedida la subvenció de la Diputació, el procediment per a la licitació va ser llarg i laboriós. Els tràmits administratius van ser feixucs. Ara bé, una vegada licitada l'obra, l'execució ha estat ràpida, ha anat molt bé, fins i tot ens hem avançat al calendari previst. L'absència de secretari, en alguns períodes, tampoc no hi va ajudar. És que aquesta infraestructura és la inversió més important, no solament pel valor econòmic, sinó també per la dificultat tècnica: és un tema molt especialitzat, la depuració de l'aigua. Disposàvem d'un projecte, que va servir de base per a obtenir la subvenció, però que ja va quedar desfasat de seguida. La tecnologia en aquest sector evoluciona ràpidament i, per tant, licitàvem un projecte que sabem que no seria «el» projecte. Per tal de fer-ho més entenedor, vam comprar una *màquina* per a depurar aigua (i hi ha molts tipus de màquines que ho fan, amb sistemes, models i empreses molt diferents).

Amb el creixement demogràfic de la vila i l'increment d'activitat industrial, calia tenir clar quina era la previsió d'aigua en el futur i com arribaria aquesta a la depuradora, per a poder prendre una decisió. Les empreses que es van presentar al concurs van oferir diferents tipus de màquina i amb els paràmetres que teníem vam decidir quina era la que s'adaptava més bé a aquest futur. Va ser una decisió complexa. El pressupost total d'execució ha estat de 3.325.765 euros. S'ha ajustat del tot a

la previsió i no hi ha hagut sobre costos.

¿Requerirà més personal que abans, la gestió de l'EDAR? Com es farà?

De fet, falta encara la recepció definitiva de l'obra. Està funcionant en període de proves i en el primer any és el constructor qui l'ha de gestionar, per si apareix algun problema. Està molt automatitzada i en el futur requerirà només una persona. Nosaltres voldríem que la gestió es dugués a terme mitjançant l'empresa Aigües de Moià. Però l'ACA és reticent a aquest tipus d'adjudicacions. Prefereix licitar grans paquets de gestió, tenir menys interlocutors i disposar de persones tècniques molt especialitzades. És comprensible, tècnicament, aquesta voluntat, però també és clar que això afavoreix les empreses grans. Ara començarem plecs per a la gestió futura de la depuradora.

L'ajuntament mostra a LA TOSCA unes anàlisis de l'aigua del mes de març amb la qualitat del líquid a l'entrada i la sortida de la depuradora. Com s'han d'interpretar?

Hi ha un abans i un després amb la qualitat de l'aigua, tant en els resultats de nivells de fòsfor, com de nitrogen i detergents... El canvi és, senzillament, espectacular. La depuradora d'abans s'havia pensat per a tractar una aigua que no és la que ens arribava. Fer un tractament biològic impedia un correcte tractament químic. A més, la diferència de temperatures entre hivern i estiu a Moià impedia que els bacteris que treballen en aquests biodiscs de digestió ho fessin en el seu millor hàbitat, pel contrast de temperatures.

Amb l'aigua sanejada per a anys, quina valoració feu d'altres elements del medi ambient de la comarca? A què respon la tallada de pins a la costa de la Creu?

Seria un tema que donaria per a molt... El medi natural, tal com el tenim, és molt viu, ric i de qualitat, però hi ha també un problema important, que és el de la gestió forestal. El 80% del nostre territori és bosc, que no es gestiona o es gestiona malament per manca de rendibilitat. La massa forestal va creixent i això és una amenaça per a la biodiversitat i per al patrimoni natural, un dels patrimonis més importants que tenim al Moianès, també pel risc d'incendi. Cal la coexistència entre la preservació del medi i les explotacions agràries. Si no som capaços d'ajustar les normatives urbanístiques al manteniment de l'activitat agrària en el territori, amb

una cogestió, anirem agreujant aquest problema.

L'aclarida de massa forestal a la zona de la Creu és la franja de protecció d'incendis de la urbanització de Montví. Aquesta tala és responsabilitat dels veïns de Montví i el que ha fet l'ajuntament és trobar una subvenció a la Diputació, i així estalviar-ho als veïns.

Una inversió d'aquesta magnitud i tan esperada com és la nova EDAR, no mereix una inauguració?

De moment, amb la pandèmia, no ens ho hem pas plantejat. També perquè els darrers anys, i amb l'economia de Moià tan precària, ben pocs n'hem pogut fer, d'aquests actes. El que és segur és que voldrem explicar i presentar als moianesos aquesta infraestructura, amb jornades o setmanes de portes obertes.

Fot. J. Font

«Picar pedra» i «En defensa pròpia»

Marc Capdevila, ERC Moià

Aquest mes de maig, davant un centenar de persones es varen presentar al Moianès dos llibres escrits per ex-consellers i ex-diputats d'ERC, tots amb una llarga trajectòria independentista d'esquerres.

El diumenge 16 de maig al migdia, al parc de Moià, en Joan Puigcercós i en Francesc Codina van presentar-nos *Picar pedra*, el llibre sorgit d'unes converses entre ells i en Josep Huguet. Hi repassen les debilitats, amenaces, forteses i oportunitats del moviment independentista. Analitzen en quin punt ens trobem, la correlació de forces actuals i els suports internacionals. Vindiquen la importància de governar bé i per a tothom, ser útils al país i demostrar la voluntat que tothom a Catalunya visqui millor.

També fan incidència sobre on cal picar pedra i com, perquè quan tinguem el pròxim embat amb l'Estat siguem més i més forts; amb més suports, tant interns com externs. Per això consideren que és imprescindible augmentar la presència tant als territoris on l'independentisme no és majoritari com en totes les organitzaci-

ons i entitats, sindicats i cambres de comerç. Sempre amb la bandera del diàleg, per posar en evidència un Estat que no vol i no pot canviar. Sense receptes màgiques, sinó amb constància, treball i estratègia.

La xerrada va ser amena i va acabar amb preguntes per part dels assistents. Com a curiositat, remarquem el convenciment que tenia en Puigcercós sobre la formació del Govern. L'endemà en vam saber el motiu amb el «pacte de les masies».

El dissabte dia 22, als jardins de Cal Recader de Castellterçol, en Joan Tardà, acompanyat per Sergi Sol i la música de Pep Picas, va presentar *En defensa pròpia*. Tot i que el format havia de ser pregunta-resposta, l'oratoría d'en Joan ho va fer inviable. Amb molts exemples pràctics, va desgranar la mateixa idea de fons que el llibre *Picar pedra*.

Després d'una detallada autocrítica, també va fer èmfasi en la necessitat de ser més i preparar-nos millor posant un clar exemple: a la tardor del 2017 vam tenir força per a impugnar l'Estat, però no per a doblegar-lo. Amb moltes referènci-

J. Puigcercós, F. Codina i D. Guiteras, en l'acte de presentació a Moià (fot. Josep Font)

es a l'aprenentatge de l'esquerra abertzale, va remarcar la importància de no associar diàleg a rendició, sinó de conquerir-lo i reivindicar-lo. Va acabar des-

tacant tres grans reptes: la reconstrucció del país, la desjudicialització del procés i la solució democràtica al conflicte amb l'Estat.

Mentre pactaven a les masies

Jaume Clarà

Hi havia un temps en què els partits polítics organitzaven mítings per mantenir mobilitzades les seves bases. D'un temps ençà aquesta funció la realitzen la presentació de llibres, ja sigui de polítics en actiu o de polítics que viuen plàcidament retirats de l'escena pública, cosa que no significa necessàriament que deixin de mantenir una certa influència en la presa de decisions dels seus partits.

A Moià, el cap de setmana del 15 i 16 de maig en vam tenir una bona mostra. El diumenge ERC organitzava la presentació d'un llibre de Puigercós, Codina i Huguet —ben ressenyat en la crònica anterior—, mentre que el dia anterior havia estat Junts per Catalunya qui muntava un acte amb l'excusa del llibre *El 5è poder: la república digital a les teves mans*.

El llibre dels ex-dirigents d'Esquerra

estava més centrat en els afers polítics del «procés» i les expectatives de futur, mentre que el de Junts presentava el concepte de «república digital» amb què Puigneró s'ha posicionat en el tauler polític: la manera d'aprofitar els nous mitjans digitals per a situar Catalunya en un lloc capdavanter a nivell europeu. Tots ells són llibres que constitueixen fites del relat que cada formació vol anar-se construint; un relat que, pel que es pogué veure entre el públic assistent, no acostuma a depassar les parets de la militància pròpia.

La presentació del dissabte es veié interrompuda durant més d'un quart d'hora per una trucada que Jordi Puigneró rebé de Jordi Sànchez. Llavors no se sabia res de les negociacions del Lluçanès ni que el conferenciant seria al cap de pocs dies vice-president del Govern.

El conseller Jordi Puigneró a l'Auditori de Sant Josep (fot. Josep Font)

LES ENTITATS INFORMEN

Valoració de l'avançament del projecte de condicionament de la carretera C-59

Plataforma C-59 Segura

El propassat mes de març la Plataforma C-59 Segura va rebre la invitació del Departament de Territori i Sostenibilitat i del Consell Comarcal del Moianès per a rebre informació de primera mà en relació al progrés i contingut del Projecte de Condicionament de la Carretera C-59 del pk22+000 al 38+460, Sant Feliu de Codines – Moià.

A partir de l'auditoria ciutadana que recull les observacions, queixes i peticions presentades, la plataforma ha fet una valoració de l'avançament del projecte PC-CIB-19028, que sol·licita que sigui tinguda en compte, alhora que insta el Consell Comarcal del Moianès i els ajuntaments de la comarca perquè s'afegixin a demanar actuacions urgents i més àmplies de millora de la C-59.

Necessitat detectada (ND) 1: Amplada insuficient de la calçada, inexistència de vorals i sobreamples en els revolts (en els trams no condicionats, 11,21 km).

Previsió del projecte (P): Construcció de cuneta trepitjable de formigó en tots els trams que no en tinguin, a excepció dels ponts. No s'amplia l'amplada dels carrils ni es modifica el traçat.

Valoració Plataforma C-59 Segura (V): No resol la principal mancança de la carretera C-59: continuarà essent estreta en els trams no condicionats, sense vorals, sobreamples en els revolts o ponts estrets. Les situacions habituals de risc entre vehicles voluminosos, ciclistes o conductors en general s'han de resoldre dimensionant el carril de circulació i incorporant-hi vorals. Una cuneta trepitjable pot donar una falsa sensació d'amplada, però no és l'espai per a la circulació dels vehicles. Continuen essent necessàries més actuacions per a ampliar l'amplada dels carrils de circulació.

ND 2: Ferm desgastat, en contínua deterioració i poc manteniment.

P: Aplicació en tot el tram de capa de

Fot. C-59 Segura

ferm en base a les necessitats que es detectin amb una campanya de prospecció de la via. En les travesseres (Castellterçol i Moià), aplicació de ferm sonoreductor.

V: Actuació necessària i valoració favorable. Pot provocar un augment de la velocitat dels vehicles, malgrat que l'ample de calçada continuarà estret, per la qual cosa s'insisteix en el punt 1.

ND 3: Permeabilitat faunística: alta sinistralitat amb unglats, inexistència de barreres i passos separats per a la fauna.

P: S'adaptaran/construiran diversos passos soterrats per a fauna i tancat per a limitar-ne l'accés directe a la calçada en dos trams, Moià-Castellterçol i Castellterçol-Sant Quirze.

V: Valoració favorable. Caldrà fer seguiment dels resultats, tant en la sinistralitat com en la mobilitat faunística, i confirmar l'ús dels passos habilitats o el desplaçament del risc a altres trams.

ND 4: Convivència usuaris: transport públic, vehicles pesats, turismes, motos, ciclistes, vianants, tractors...

P: No es preveu cap actuació d'ampliació de voral o espais per a vianants o ciclistes. Els ajuntaments i el Consell Co-

marcal poden completar la connectivitat del nucli als polígons, urbanitzacions...

V: No resol. L'ampliació dels carrils i sobretot la construcció dels vorals permetrien una millor convivència i reduirien el risc d'accidents. Addicionalment, els ajuntaments i el Consell Comarcal poden promoure actuacions complementàries.

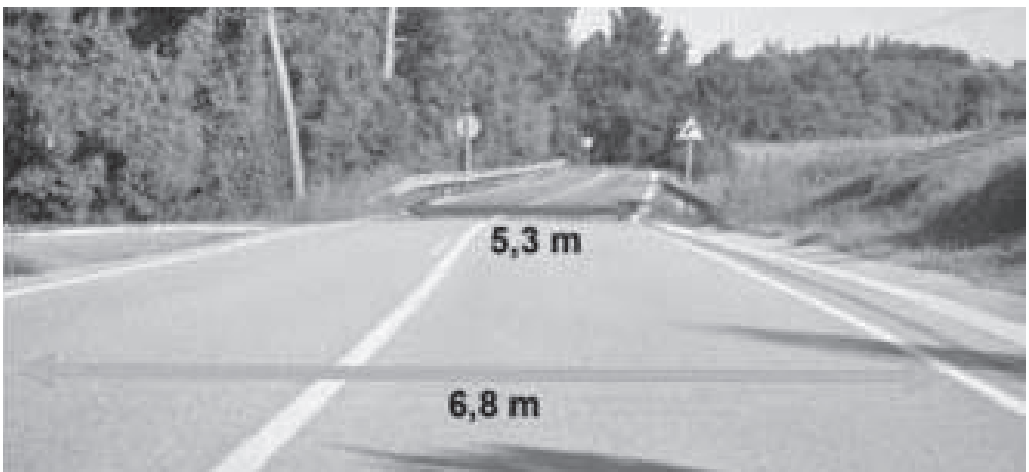
ND 5: Interseccions perilloses: accessos als polígons i accessos sense visibilitat.

P: Rotonda al polígon industrial del Vapor i intersecció amb carrils d'entrada/sortida al polígon industrial del Prat. Altres interseccions no reben cap millora.

V: Valoració favorable de la rotonda del Vapor, però cal incloure altres connexions en la rotonda (Castellterçol centre direcció Moià o al polígon) i pas de vianants. Valoració favorable a la intersecció del Prat; cal actuar en el pont contigu, altrament encara serà més un punt crític per falta d'amplada. Manca resoldre interseccions de menor ús però alta perillositat (entrada nord de Sant Feliu, etc.).

ND 6: Barreres/abalisament deficients.

P: Millora de senyalització i barreres. Tram amb separació de fluxos (línia vermella central sense avançaments).

Fot. C-59 Segura

V: En general, valoració favorable. Com s'aplicarà el separador de fluxos on la calçada no té prou amplada? Es mantindran els pocs trams on els avançaments són permesos?

ND 7: Punts crítics: ponts estrets, revolts pronunciats i sense visibilitat, transició entre punts condicionats i no condicionats.

P: No es refaran ponts ni s'actuarà en el traçat de corbes. Es preveu la construcció de cunetes trepitjables i substitució de barreres de contenció (en ponts).

V: Persisteixen els punts crítics sense actuacions de millora substancials de l'amplada per a resoldre el risc existent. Es manté el risc d'heterogeneïtat de la via: alternança de secció 6/6 a 7/10; cal unificar-ne les condicions.

ND 8: Mancances en el sistema de transport públic.

P: Adaptació de les parades d'auto-bús, separades de la calçada.

V: Valoració favorable; cal confirmar que inclou il·luminació i connexió per als vianants fins als nuclis. Com es resol la parada a Castellterçol en direcció a Barcelona (davant hostel Violeta)? Valoració

insuficient: no es preveuen millores del traçat de la C-59 i travesseres en molts punts d'amplada insuficient i amb alt risc d'accidents per a la circulació d'aquests vehicles, cosa que limita la qualitat i seguretat del transport públic.

ND 9: Travesseres de les poblacions.

P: Asfaltat sonoreductor al pas per Castellterçol i entrada a Moià.

V: Valoració favorable. Insuficient: cap actuació per a millorar la travessera de Sant Feliu ni la de Moià.

ND 10: Cobertura mòbil discontinua.

P: No es contempla.

ND 11: Senyalització deficient/confusa.

P: Partida prevista per a la seva actualització.

V: Valoració favorable. Cal considerar actuacions en altres vies (C-25).

ND 12: Actuacions en altres trams.

P: Les actuacions es limiten al tram Sant Feliu nord fins a Moià - cruïlla centre.

V: Sense resoldre les travesseres de Sant Feliu de Codines i Moià. Manquen actuacions als trams Moià - l'Estany - Oló i Caldes - Sant Feliu.

Fot. C-59 Segura

MyDreams

Sent tot el color amb el televisor Samsung Neo QLED¹ al 0 % TAE²

Per tan sols

40 €/mes

en 40 mesos
(Import finançat: 1.600 €)

UNIVERSO MUJER BALONCESTO

Des d'avui pots deixar volar les il·lusions. Fins al 30 d'agost, pots estrenar un televisor amb l'última tecnologia per tan sols 40 € al mes.

Amb MyDreams de CaixaBank, volem ser els primers a l'hora d'ajudar-te a gaudir de la vida.

1. Servei publicitat: finançament de l'adquisició d'un producte en exclusiva a PromoCaixa. **CONDICIONS DE LA VENDA.** Promoció i venda: PromoCaixa, Gran Via de les Corts Catalanes, 159. 08014 Barcelona. NIF A-88481730. Validesa de l'oferta: fins al 30-8-2021. Televisor Samsung Neo QLED de 138 cm / 55" QE55QN93AATXXC. PVP: 1.600 €; preu total a termini: 1.600 €. Els productes es lliuren en un termini no superior a set dies hàbils des de la data de la comanda. **2. CONDICIONS DEL FINANÇAMENT.** Finançament sense interessos (**TAE: 0 %; TIN: 0 %**). Sense comissions d'obertura ni d'estudi. Finançament amb préstec, ofert per CaixaBank, SA (no disponible en oficines de CaixaBank procedents de Bankia), i finançament amb targeta, ofert per CaixaBank Payments & Consumer, EFC, EP SAU o per CaixaBank, SA en exclusiva per a targetes comercialitzades per CaixaBank que acceptin fraccionament. CaixaBank, SA, entitat agent de l'entitat híbrida de pagament CaixaBank Payments & Consumer, EFC, EP SAU, amb CIF A-08980153 i domicili social al carrer de Calevoja, 102 (28033 Madrid). Inscrita en el Registre Oficial d'Entitats del Banc d'Espanya amb el codi 8776. El sistema de protecció de drets de clients usuaris de serveis de pagament triat per CaixaBank Payments & Consumer, EFC és el dipòsit en un compte separat obert a CaixaBank, SA. Finançaments subjectes a l'anàlisi de la solvència i de la capacitat de devolució del sol·licitant, en funció de les polítiques de risc de l'entitat que correspongui. El finançament es concedeix pel preu total i en exclusiva per comprar el producte a PromoCaixa. Per a altres terminis de finançament, consulta vivai.com o qualsevol oficina de CaixaBank. Exemple representatiu calculat per finançar l'import total del televisor: TAE, 0 % sense interessos. TIN, 0 %. Termin: 40 mesos. Import total que es deu: 1.600 €. Import de les quotes mensuals: 40 quotes de 40 €. Sistema d'amortització francès. NIF: 3734-202109681

Projecte TeaJudo al Moianès

David Roca, Club Judo Moià

El projecte TeaJudo, adreçat al col·lectiu de persones amb trastorn d'espectre autista (TEA), utilitza el judo com a eina d'interacció social i vehicle de comunicació a través del contacte físic i la motricitat. És una iniciativa que hem pogut tirar endavant, tot i els problemes del Covid. El mes de gener del 2021 vàrem iniciar les classes de judo amb aquest col·lectiu i un cop a la setmana fem la sessió a les instal·lacions del Club Judo Moià.

Antecedents del projecte. Per a nosaltres aquest és la continuació i millora del projecte que vàrem estar fent a AMPANS de l'abril del 2004 al juny del 2006. Un projecte que va néixer a Alacant l'any 2020: «Proyecto Isabel Fernández para la integración de los autistas a través de Judo». Aquest projecte, subvencionat íntegrament per la Caja de Ahorros del Mediterráneo (CAM), ens va aportar molts coneixements i experiència.

Qui ens acompanya. Anem de la mà de la Universitat Ramon Llull, on fa dos anys que realitzen un projecte Erasmus+Sport amb infants amb TEA, en

què utilitzen el judo per a millorar la seva qualitat de vida. Hem entrat a formar part d'aquest projecte internacional per poder aportar la nostra experiència anterior amb aquest col·lectiu i poder aprofitar la seva manera de treballar. Part del finançament per a tirar endavant el projecte ve de la Fundació Blanquerna.

Institucions implicades. Tenim la sort d'estar recolzats, tant a nivell d'organització com a nivell de subvencions, pel Consell Comarcal del Moianès i per l'Ajuntament de Moià. Des del primer moment que els vam presentar aquesta iniciativa es van bolcar a ajudar-nos en l'organització d'aquest projecte social tan emocionant. També ha estat molt important l'ajuda dels Serveis Socials de tots els ajuntaments del Moianès, els agents sanitaris, mitjançant la coordinació del CAP, i, per acabar, els serveis educatius, treballant amb les tutores i mestres d'educació especial de les diferents escoles implicades.

Tàndem professors de judo i psicòlegs. Ha estat indispensable el treball

Projecte TeaJudo (fot. Club Judo Moià)

que hem hagut de fer amb els psicòlegs del projecte, guiats per l'Equip Alastrue de Manresa; un equip d'especialistes en persones amb TEA i també practicants de judo que coneixen bé els dos camps. Fer reunions amb les famílies, passar testos, coordinar-se amb les mestres dels alumnes a les escoles. Tot aquest treball ens ha donat molta informació per a saber com treballar dins el tatami i treure el màxim de rendiment a les sessions.

Conveni amb l'INS Moianès. Per tal de poder tirar endavant el projecte amb èxit, ens cal una ràtio molt alta de professors i monitors. Actualment tenim deu

nens i nenes en el projecte i som dos professors de judo. Així que vam fer un conveni de col·laboració amb l'INS Moianès i vam aconseguir que els alumnes del CFGM d'Atenció a Persones en Situació de Dependència poguessin fer les pràctiques amb nosaltres. Vam escollir quatre monitores i els vam fer un curs de formació i actualment estan fent de monitores ajudant el projecte.

El futur. Ja a les acaballes del curs escolar, estem a punt d'acabar també el projecte. La nostra idea és poder tornar a oferir-lo a les famílies del Moianès amb fills/es amb TEA i aconseguir fer tot el curs escolar 2021-2022, d'octubre a juny.

Vine a l'Ateneu i participa-hi!

Ateneu Popular del Moianès

Algunes hem nascut i crescut a la bonica vila de Moià, d'altres hi hem vingut de passada i no ens ha estat difícil enamorar-nos d'aquest poble situat en un indret tan privilegiat. Moià és la nostra vila, la que hem après a estimar tot i no ser perfecta, tot i tenir mancances, tot i les diferències entre veïnes i veïns. Ens sentim orgullo-

ses de viure-hi i fer créixer el poble dia a dia. Avui ha arribat el moment d'organitzar-nos, d'unir esforços i de teixir xarxes de solidaritat que ens permetin fer de Moià un lloc encara més agradable, més inclusiu i més humà.

En aquests moments de crisi sanitària, econòmica i política en què ens tro-

Fot. Ateneu Popular del Moianès

bem immerses, es fa més evident que mai la necessitat que tenim les persones de fer-nos costat i així poder fer front a les dificultats individuals de forma col·lectiva. Totes patim els estralls de la situació d'emergència social —l'aïllament, l'augment de la pobresa, la precarització al món laboral, la necessitat de cures...— i en aquest context es fa evident que tan sols de forma conjunta i amb l'empenta de totes serem capaces de sortir-nos-en. Avui dia, després de dècades de retallades i privatitzacions, de veure minvar els nostres drets socials i polítics i de patir l'augment de la repressió i el control, les estratègies per a construir i promoure el poder entre nosaltres esdevenen vitals. Necessitem fer aliances i crear moviments, reconèixer la diversitat i els desacords, al mateix temps que busquem valors i visions conjuntes.

Com a resposta a la necessitat de disposar d'un espai de trobada on poder reflexionar sobre tot el que ens passa, col·lectivitzar el malestar i buscar solucions conjuntes entre les vilatanes —i sobretot després de buscar possibles espais privats i sol·licitar el suport de les institucions sense èxit—, algunes veïnes de Moia decidim utilitzar un espai buit del poble i donar-li vida. Decidim ocupar uns edificis en construcció propietat d'un banc i d'un gran fons d'inversió, per allotjar-hi la seu del nou Ateneu Popular del Moianès, i així poder trobar-nos, replantejar les formes de relació actuals, col·laborar entre nosaltres i seguir construint, des de les bases, un Moia més proper i més digne per a les qui hi vivim.

Les qui formem part de l'Ateneu Popular del Moianès som vilatans i vilatanes, som veïns i veïnes, som les àvies, les filles i les nêtes del Moianès. Som unes quantes, però pretenem ser moltes més i apropar-nos a la realitat de la comarca, apropar-nos a cadascun de vosaltres. Volem construir un espai on càpiga tothom,

on ens puguem conèixer millor, on pensar plegats què ens preocupa i trobar-hi solucions, on qüestionar allò que no ens afavoreix i proposar iniciatives per a madurar, des de la cooperació i la solidaritat.

Hem engegat una Xarxa d'Aliments per a procurar que cap família no es trobi privada d'aquest bé essencial en moments difícils, hem creat un Sindicat d'Habitatge que dona resposta a la necessitat bàsica de tenir un sostre en bones condicions, hem constituït una Assemblea Feminista per garantir que les dones i nenes de la comarca tinguem veu i puguem defensar els nostres drets i llibertats. Algunes de nosaltres participem en organitzacions polítiques com Arran o la CUP, d'altres formem part de l'Ateneu Popular sense estar vinculades a cap col·lectiu. El que ens uneix és la necessitat de compartir les nostres inquietuds i portar propostes de millora per al poble.

En aquests darrers dos mesos hem aconseguit habilitar una aula d'estudi i biblioteca, hem organitzat jornades de treball per millorar i habilitar l'espai, hem proposat dies de debats i reflexions, hem fet dinars populars per coneixe'ns, hem muntat activitats lúdiques, entre altres. I aspirem a fer molt més! Volem adequar l'espai perquè la gent gran pugui venir a reunir-s'hi, volem que les més joves tinguin un lloc d'oci segur i alternatiu al poble, volem que les persones novingudes tinguin un local on sentir-se acollides i acompanyades.

Volem sobretot que ens vinguis a visitar, volem inventar plegades un nou projecte, volem créixer juntes compartint experiències i coneixements, volem donar-nos suport i cuidar-nos les unes a les altres, reconeixent les diferències de cadascú i respectant la diversitat per crear un espai viu i acollidor. Moia és la nostra vila i la volem seguir construint juntes des del nou Ateneu Popular.

Vine a l'Ateneu i participa-hi!

Setze «monòlits» o com inaugurar la nova plafoneria del Parc Prehistòric

Museu de Moià

Aquest mes d'abril les xarxes socials bullien amb la notícia de l'aparició de setze «monòlits» al Parc Prehistòric de les Coves del Toll. Semblava que Moià se sumava a la llista d'indrets on darrerament estan apareixent aquestes estranyes estructures. S'especula que al darrere d'aquesta acció, d'àmbit global, hi ha un col·lectiu d'artistes, tot i que el més recurrent és fer volar la imaginació i relacionar aquests «monòlits» amb el fenomen O.V.N.I. o amb l'aparegut en l'obra mestra de la ciència-ficció *2001: una odissea a l'espai*. No van ser pocs els moianesos que es van acostar fins les Coves del Toll atrets per la singularitat i raresa de la notícia. Esperem no haver decebut ningú, ans al contrari. Sense saber-ho, els visitants van esdevenir els primers espectadors de la nova plafoneria del parc.

Els setze plafons han estat dissenyats pels tècnics del museu i la seva execució ha estat possible gràcies a una subvenció de la Diputació de Barcelona. Han estat

pensats per a dotar de contingut l'exterior de les Coves del Toll, esdevenint un pont de comunicació entre el visitant i totes les coses rellevants que pot trobar al parc. Hem apostat per fer quelcom vistós, que convidi a ser llegit, amb tres plans de comunicació: el visual (il·lustracions científiques i fotografies), el textual (continguts d'interès amb assessorament científic) i l'inclusiu (els plafons tindran uns codis QR en LSC, Llengua de Signes Catalana).

S'han situat plafons de benvinguda als tres accessos del Parc Prehistòric; a les entrades de la Cova del Toll, Cova de les Toixoneres, Covetes i Surgència; i plafons a la zona del poblat prehistòric i al mòdul d'art; tots complementats amb set plafons direccionals que marquen un circuit que uneix tots els punts esmentats.

Continuem treballant per donar a conèixer a tothom el Parc Prehistòric de les Coves del Toll. Si encara no heu vist aquests «monòlits», us convidem a fer-ho aviat. Us garantim una nova dimensió.

Nova plafoneria al Parc Prehistòric (fot. Museu de Moià)

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

Durant el mes d'abril s'ha acollit l'exposició de pintures de l'artista moianès Antonio García Iglesias; posteriorment, i amb la col·laboració del Cercle Artístic del Moianès, va oferir una xerrada sobre la seva trajectòria artística.

El club de «Llegir el teatre», conduït per Elvira Permanyer, va comentar l'obra de Tennessee Williams *La nit de la iguana*, i la tertúlia de novel·la, amb Marian Baqués, va ser sobre l'obra mexicana *Pedro Páramo*, de Juan Rulfo, tot un clàssic,

Durant el mes d'abril es van fer la tercera i la quarta trobades dels lectors del Premi Atrapallibres. Cada grup va votar els llibres seleccionats i ara, conjuntament amb tots els participants, s'escolliran els llibres guanyadors.

El dissabte 17, al parc, es va fer la presentació del llibre *La pionera / Shopping '70* a càrrec de la seva autora, la moianesa Tona Gustà, acompanyada per Neus Purτί.

La pionera és un relat que defineix un sol personatge de cap a peus, a través d'una estructura polièdrica i intercanviable; flaixos independents que comencen i acaben en poc més d'unes pàgines i que conformen la pionera total, la dona que tot ho inventa. *Shopping'70* és un homenatge al petit comerç de proximitat, un reflex del tarannà diari d'aquell Moia dels anys setanta.

Per Sant Jordi, la biblioteca va col·laborar amb l'ABIC en la confecció dels aparadors. Es va fer un préstec de llibres

Sant Jordi a l'aparador de Cal Maties (fot. Bibl. Mun. 1-0)

personalitzat per a cada comerç. El matí de la diada de Sant Jordi, com cada any, es va fer l'activitat «Llegim al carrer», on els alumnes de tots els centres educatius (escoles i institut) van omplir les places del poble de lectures. Amb els alumnes de 4t d'ESO es va fer el taller DeBat a Bat «El que dius i no dius». A la tarda, al parc, l'espectacle «Sant Jordi al revés», a càrrec de la Companyia La Minúscula, va oferir una manera divertida i estrafolària d'explicar aquesta gesta tan nostra i popular; en llenguatge de clown es van descobrir les peripècies del drac, la princesa i el cavaller.

Durant tot el mes de maig es va acollir l'exposició de pintures «La rítmica de la forma i el color», del col·lectiu Ca l'Alibés, amb la participació de la Comunitat dels Avets. El col·lectiu el formem un grup heterogeni i divers de persones que creen al marge de les convencions

acadèmiques i potencien la llibertat i el gaudi personals. El dia 28, a l'auditori, es va dur a terme la xerrada del col·lectiu, on van presentar els seus projectes i van parlar de les pintures exposades, amb la col·laboració del Cercle Artístic del Moianès.

Per altra banda, el divendres 21 de maig es va oferir una sessió de contes per a infants de fins a tres anys: «Història d'un jardí», a càrrec d'Eva González. I el dimarts següent, una altra sessió de «Llegir el teatre», dedicada a *Galatea*, de Josep M. de Sagarra, amb Elvira Permanyer com a dinamitzadora.

Us convidem a passar per la biblioteca, on, amb totes les mesures anti-Covid, ja funcionem a ple rendiment. Si voleu estar al dia de les nostres activitats us podeu subscriure al butlletí a través de la web <https://bibliotecavirtual.diba.cat/butlletins>.

Sant Jordi a l'aparador de la Ferreteria Grau (fot. Bibl. Mun. 1-0)

L'operadora de casa

QUE ET TOCA LA FIBRA

Quan una operadora et dona
la connexió més ràpida del mercat
gràcies a la seva xarxa de fibra òptica
pròpia, al preu més just i a més,
et tracta tan bé com et mereixes...
és normal que t'emocionis.

Goufone

FIBRA · MÒBIL · FIX · TELEVISIÓ · ENERGIA

GOUFONE.COM
800 678 010

Un curs molt especial

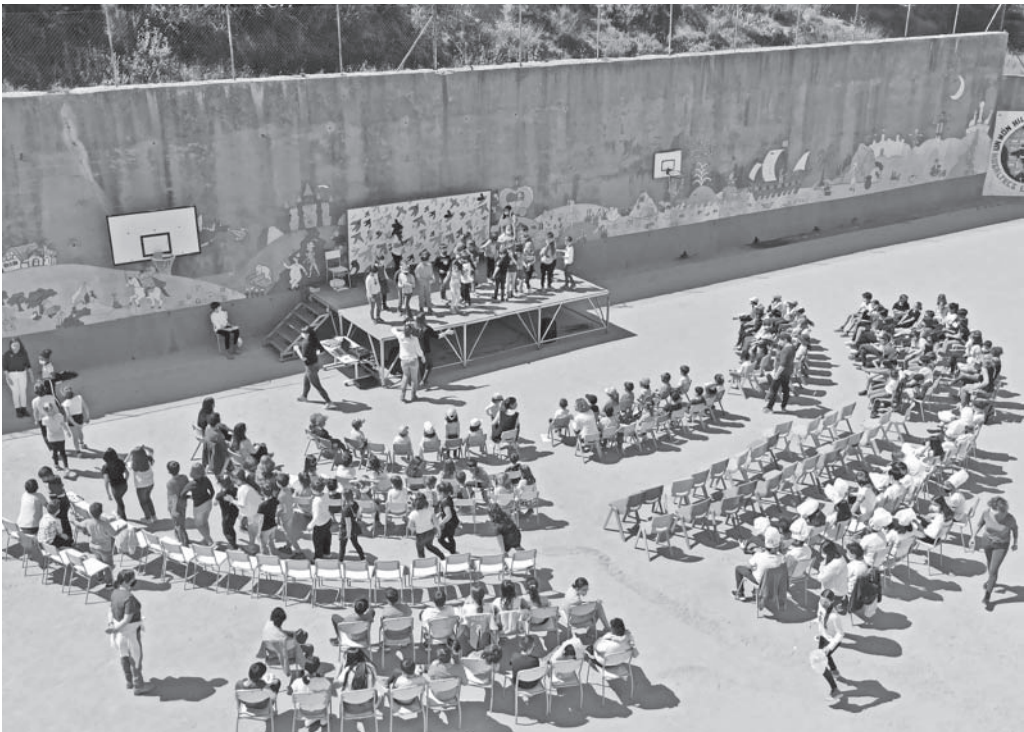
Giannina Aztarain i Jò, directora de Escola Pia de Moià

Tanquem un curs molt especial, i en molts aspectes. Primer de tot, perquè ha sigut un any marcat per la pandèmia, per les restriccions, però també per la tornada a la «normalitat», la desescalada, les vacunes i un llarg etcètera de raons relacionades amb el Covid.

Ha sigut un curs on desaprendre per a tornar a aprendre. Tot el que fèiem ho hem hagut de reinventar i, per sort, hi ha hagut algunes coses bones que han vingut per quedar-se. En definitiva, les escoles ens hem sabut adaptar als temps que estem vivint. Per naturalesa som espais flexibles, d'improvisació constant i d'anar amunt i avall segons convé en cada moment. Segurament teníem plantejada una excel·lent classe de llengua, però la visita

d'un grup d'estornells a la finestra de l'aula ha fet que investiguéssim sobre aquest grup d'ocells, o potser teníem previst fer una classe de música però la visita del grup de geganters ens l'altera. Quina sort poder sortir de la rutina (tan necessària alhora) i quanta riquesa hi ha en una escola!

Enguany a la nostra escola estem d'enhorabona, ja que el Departament d'Educació ens ha reconegut el projecte SUMMEM (aprèn i conviu: projecte d'interdisciplinarietat a l'aula) com a Projecte d'Innovació. Han sigut moltes hores de dedicació, de formació i d'implicació de tot el professorat de l'escola. Hores d'esforç i sempre amb la mirada posada en l'infant: en el centre de tot i per a tot, cooperar i

Fot. Escola Pia de Moià

treballar en grup, aprendre a aprendre. Això, sumat a moltes més coses, fa que un any aparentment complicat hagi acabat amb un bon gust de boca, fins i tot ens hem atrevit a anar de colònies amb tots els cursos, i com no podria ser d'una altra manera, ha estat un èxit gràcies a tots: famílies que han col·laborat en tots i cadascun dels moments, a l'AFA pel suport i perquè ens ha ajudat a arribar millor a les famílies, a tot l'alumnat que ha sigut responsable durant tants i tants mesos, i

a tot el claustre de mestres que ha vetllat perquè aquest hagi estat un curs més! Molta sort i encerts a tots els alumnes que marxen de l'escola i comencen l'aventura de l'institut! Esperem haver ajudat a formar persones crítiques, autocrítiques, responsables, justes i amb ganes de voler un món millor, amb il·lusió i amb un futur esperançador. També donem la benvinguda a les famílies que comencen aquesta etapa a la nostra escola: junts plantem el futur!

MOIANÈS

Notes terçolenques

Ramon Puig

Moviments d'entitats

Informàvem en anteriors números de LA TOSCA que es donava per fet que en la remodelació a fons en el que ha de ser futur hotel d'entitats, l'antiga Filatura Anla, situada al carrer de França (Josep Gallés), hi tindria la seu una gran i important biblioteca local a proposta de l'escriptor i radiofonista Antonio Bermejo durant la campanya electoral de Castell en Positiu. Ara hom pot veure que hi ha ganes de tirar-ho endavant de manera força ràpida. Al mateix temps, Oriol Casso, nou regidor de Cultura, té com a projecte estrella un possible futur Arxiu Comarcal del Moianès, que també hauria d'anar a l'Anla, en ple procés participatiu de les entitats i grups que ja fan servir actualment aquest edifici. Aquest joc d'escacs de «moguda» cultural ha fet ja remoure l'estat actual d'algunes entitats. Vegem-ho.

El projecte «Biblioteca, Escola d'Aprenents» ja està decidit que ocuparà una gran part de l'espai on ara hi ha l'Agrupació Pessebrista. Ja s'ha redactat tot un pla d'un renovadíssim espai de les velles

escoles, on s'alternaran: 1) la promoció de la lectura; 2) l'«Espai d'aprenentatge al llarg de la vida»; 3) la incorporació de l'associació Arrels (activitats per a la tercera edat).

L'Agrupació Pessebrista marxa després de vint-i-cinc anys. L'ajuntament els va comunicar que ja es triaria per a ells una nova ubicació. Posteriorment, el portaveu de Castell en Positiu, Marc Romero, donava les gràcies per les facilitats que havien donat als canvis. Algunes opinions de l'entorn de l'entitat parlen de «sorpresa» o «contrarietat».

També es parla de recuperar l'antic edifici de la presó, a Racó 14, on hi va haver el local del *Truc*, amb el que anomena el consistori «Eix Cívic», que també integra l'Espai Franc o antic Cafè del Centre.

Sala Ferran Miró

A finals de març del 2019 ens va deixar el director de la Coral Castellterçol i musicòleg local, Ferran Miró i Font, a cinquanta-quatre anys d'edat, després d'un fulminant atac de cor. El president actual

de l'entitat, Joaquim Mayol, ha fet la proposta, en nom de tota la coral, de posar el seu nom a la part central de l'Escola de Música. En el moment de tancar aquesta nota s'havien recollit 500 signatures que així ho demanaven.

Tertúlies literàries

En el marc del jardí de Cal Recader i amb motiu de la més nostrada diada literària, Imma Soler va convocar els habituals de les seves tertúlies i el públic en general. Els convidats eren la filòloga Agnès Prats i el recent Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, Enric Casasses —que no va poder venir—, i l'autor escollit Eduard Girbal, amb l'obra *Reencarnació de la matèria*, formada per sis relats.

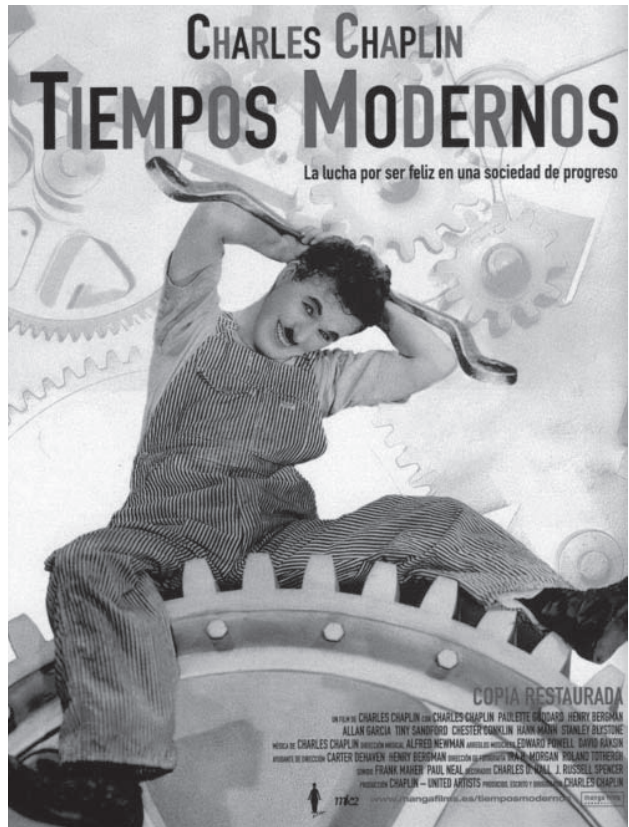
Mobilització per la desaparició de l'Àlex

Sabadell és la ciutat d'origen d'una bona part de l'estiuieg. A Castellterçol bona mostra en tenim amb els Arús, els Comas o els Vallhonrat. També els Colomé constitueixen una família que ha donat gran impuls al comerç local, la ramaderia, l'activitat agrària, etc. L'Àlex, un fill de trenta-dos anys d'aquesta família, va desaparèixer el 17 de maig a la zona més oriental del Moianès, fronterera amb el terme de Balenyà. L'ADF organitzà equips de recerca. Primerament es localitzà el cotxe, que contenia el seu mòbil. Tot feia pensar en un tràgic desenllaç, com així ha sigut. No han mancat mostres de suport i comprensió a la família.

Cineclub Comarca del Moianès

La mítica pel·lícula de Charlie Chaplin del 1936, *Tiempos modernos*, amb tota la

ironia de la mecanització industrial deshumanitzada i la greu problemàtica social nord-americana dels anys trenta, ha estat present al *Centru* el dia 23 de maig. El compositor, professor i musicòleg local Carles Farreras féu una magna sessió prèvia en forma de discfòrum, però amb imatges gràfiques a la pantalla de totes aquelles cançons versionades a partir del tema musical de la pel·lícula. Hi des-

filaren des de l'ària de *Tosca*, l'òpera de Puccini, passant pel mític Nat King Cole, pes pesant de la música nord-americana dels anys cinquanta i seixanta. Greu error la d'aquells aficionats que es quedaren a casa per allò de «ja ho hem vist»; s'haurien trobat amb una bona i didàctica sorpresa.

Castellcir: el «Sant Sopar» del ceramista Salvador Sunet

Francesc Rochel i Vara

En el número de LA TOSCA de gener-febrer del 2021 i concretament dins l'article «Festa Major de Castellcir: un pregó amb història (i 2)», us vàrem parlar d'unes imatges que la família Hernández va cedir a la parròquia de Sant Andreu, amb el compromís que parlariem d'una en concret. Doncs aquí la teniu: és el «Sant Sopar» (74 cm x 59 cm) del reconegut ceramista Salvador Sunet i Urgellès (Barcelona 1891-1949).

La història d'aquesta descoberta és fruit de les converses mantingudes amb Pau Hernández i família per recollir dades per a l'article sobre el pregó que va obrir la festa major de l'agost del 2020. El començament de tot plegat ens porta a l'any 1962, quan aquesta peça va ser adquirida a Ceràmiques Vicens, del carrer Tallers de Barcelona, per Àngel Hernández i Ernestina Prats, els pares d'en Pau.

Posats en contacte amb el nét de l'autor de l'obra, Jaume Sunet, ens va informar que Ceràmiques Vicens encarregava obres a Salvador Sunet. En Salvador també havia tingut taller propi, però el va deixar i es va integrar a Ceràmiques Vicens. En Jaume Sunet també ens va puntualitzar que del taller de l'avi en té poca documentació i no gaires dades.

El «Sant Sopar», a principis dels anys setanta del segle passat, es va col·locar a la casa familiar de «El Barco», a Castellcir. Els anys varen anar passant i va ser a l'agost del 2015 quan la família va fer la donació a la parròquia de Sant Andreu del «Sant Sopar» juntament amb dues imatges, del Sagrat Cor de Jesús i de la Mare de Déu del Carme. Mn. Jaume Soler i Tuneu (Castellcir, 1939) en va ser el receptor en nom de la parròquia.

La finalitat de la donació del «Sant Sopar» era que, amb la seva col·locació a l'església de Sant Andreu, acompanyés l'Ernestina Prats (1903-1988), enterrada en el cementiri del poble, al costat de la mateixa església.

Com hem explicat abans, les converses mantingudes amb la família Hernández van fer que un dia baixéssim a fer una visita a l'església per poder veure el «Sant Sopar» i fer-ne algunes fotografies.

Salvador Sunet i Urgellès va ser un gran especialista en quadres de rajola de tradició catalana. Té innumbrables obres arreu de Catalunya i Espanya. Podríem fer-ne una llista interminable; però, perquè us feu una idea, us adjuntem l'adreça del blog del seu nét Jaume Sunet, on podreu gaudir de treballs artístics d'en Salvador Sunet (<http://jaumesunet.blogspot.com/>). En relació a les obres, us volem fer esment d'una en concret, d'autoria incerta: és el plafó ceràmic de grans dimensions dels Cellers Freixenet. Algunes biografies concedeixen l'autoria de l'obra a Salvador Sunet i d'altres no hi fan referència. Degut a aquesta incertesa i per ser rigorosos amb les dades, ens vàrem posar en contacte amb l'empresa Freixenet i concretament amb la Sra. Carla Vidal Dalmau (Events coordinator, PR & Brand ambassador). La Carla ens va respondre que no hi ha signatura en la composició. El que sí que està signat és el clàssic i entranyable «Nen amb l'ampolla de cava sota el braç», ceràmica de Salvador Sunet, però no la composició artística. Vàrem traslladar a la Carla que seria interessant fer recerca als arxius de l'empresa per trobar, si fos possible, el nom de l'autor del plafó ceràmic

de Freixenet. Si tenim alguna novetat del tema us la farem arribar.

Tota aquesta descoberta ens va fer pensar que potser seria interessant protegir i tenir cura del «Sant Sopar». Amb aquest motiu es va creure oportú d'organitzar una reunió amb la família, l'alcalde Eduard Guiteras, Mn. Jaume Soler i el bon amic Quim Font. El resultat i amb acord unànime va ser el de traslladar l'obra a l'església de Santa Maria (inaugurada el 22 de desembre de 1963) i fer un estudi de la seva nova ubicació i assessorament professional per tal de col·locar-la amb total seguretat. Curiosament l'amic Quim Font (Castellcir, 1944) ha estat present en totes les feines de les diferents ubicacions de la ceràmica.

Com a resultat de tot plegat, podem gaudir de la peça artística a la nova ubicació i damunt el sagrari de l'església. Cal agrair el bon assessorament i treball final de Vidres Moianès (Moià).

Voldríem comentar que hem treballat la possibilitat que Sunet també fos l'autor de la composició pictòrica. Hem cercat composicions de diferents quadres d'aquesta temàtica i no hem trobat aquest en concret. Vàrem treballar la recerca i també vàrem voler conèixer l'opinió del seu nét, que ens va dir que era molt probable que les composicions fossin còpies o estiguessin inspirades en altres quadres; no cal dir que això no li treu ni un bri d'importància com a ceramista.

A tall de descripció de l'obra podríem dir que surt de l'estructura de «Sant Sopar» clàssica, amb uns colors vius i uns personatges molt expressius. En la recerca que us hem comentat abans sí que vàrem trobar similituds en les textures de les parets i formes de les columnes, fet que ens condueix a pensar en la possibilitat que l'autor s'inspirés en altres obres. Cal destacar dins la composició, com a baix relleu i element decoratiu, la meitat d'una «menorà» (canelobre o llum d'oli de

set braços). A sota també s'hi pot intuir el que pot ser un «shofar», instrument litúrgic jueu molt important en la història i citat àmpliament en la Bíblia. Tota la composició està emmarcada amb una ceràmica petita fosca, típic acabat de l'autor com hem pogut veure en altres obres.

Tenim prevista una trobada a Castellcir amb la família de Salvador Sunet, concretament amb el seu nét Jaume Sunet, però per raó del confinament comarcal i altres causes hem posposat la trobada per a més endavant. Ben segur que serà emotiva per a tots nosaltres.

Hem de protegir el patrimoni artístic i tenir-ne cura. Amb tot aquest procés i d'una manera molt humil, Castellcir, amb la descoberta i coneixement de l'obra de Salvador Sunet, ha fet una aportació al patrimoni del nostre poble i, per tant, al de la comarca del Moianès.

«Sant Sopar», de S. Sunet (fot. F. Rochel)

Turisme i cultura al Moianès

Consell Comarcal del Moianès i Consorci del Moianès

Campanya de turisme al Moianès

El dia 24 de maig es va presentar a l'Estany la campanya de promoció turística del Moianès. La campanya segueix el lema que ha utilitzat el Moianès en els darrers anys, «El Moianès ve de gust», però afegint-hi el «taaan» per donar-li aquell toc emocional i vivencial que volem que esdevingui el turisme a la comarca. Una proposta turística que ha tingut molt bona resposta al territori i que ara, quan les mesures anti-Covid sembla que permeten el desplaçament entre territoris i la trobada de més grups bombolla, té la projecció d'obertura arreu del territori català.

Entre les principals accions de la campanya destaca la vinilació de furgonetes comercials d'empreses de la comarca amb el lema de la campanya o la participació dels joves en la promoció dels principals espais de l'Ecomuseu a través de vídeos a les xarxes. Però també la campanya espot que s'ha fet per Nadal i la diada de Sant Jordi i que tindrà rèplica per la revetlla de Sant Joan.

Aquesta campanya s'emmarca dins les accions de promoció de la comarca, amb el suport de la Diputació de Barcelona i els ajuntaments, i pretén posicionar-se tant en el món presencial (comerços, restaurants, allotjaments i emplaçaments turístics) com en el món digital (sobretot Instagram i web). Per aconseguir-ho s'estan duent a terme accions per a públics diferenciats: famílies, joves, sèniors, sectors empresarials, etc., amb una oferta turística completa i enriquidora.

En l'acte també es va fer el lliurament a les set empreses que enguany han obtingut el distintiu Biosphere, impulsat per la Diputació de Barcelona i la Cambra de Comerç per reconèixer les bones pràctiques en gestió sostenible de les empre-

ses turístiques i de serveis, des d'una perspectiva integral i de treball col·lectiu. En un any marcat per la pandèmia, han rebut la distinció quatre entitats privades i tres de públiques. Els guardonats han estat: restaurant i agrototiga Magadins Vell (l'Estany), Coves del Toll (Moià), Espai Hemalosa (Santa Maria d'Oló), Gaia Guies (Moià), Oficina de Turisme del Moianès, Turisme Rural Mas Padrós (Collsuspina) i Turisme Rural Mas Vilarasa (Moià).

VII Universitat d'Estiu del Moianès

El Consell Comarcal del Moianès i la Universitat Ramon Llull organitzen la Universitat d'Estiu del Moianès, que enguany celebrarà la setena edició. La Universitat d'Estiu és oberta a tothom, residents del Moianès i de fora de la comarca, i vol ser un punt de referència a l'hora d'oferir una formació continuada i de qualitat a la nostra zona. Enguany, i degut a la situació relacionada amb el Covid-19, es realitzaran dues formacions centrades en visites i activitats a l'aire lliure.

La primera, el curs de patrimoni històric del Moianès ens permetrà de passejar-nos amb ulls nous per cinc fites històriques de la comarca. Hi haurà una presentació teòrica realitzada per un expert de renom i, a continuació, seguirem el lloc estudiat. Serà al matí. Visitarem la Balma de l'Esplugu a Sant Quirze Safaja, Sant Cugat de Gavadons a Collsuspina, el castell de Castellcir, el parc municipal de Moià i la mina de l'Estany. Aquest curs ha estat dissenyat per l'Associació Cultural Modilianum.

A la tarda, intentarem posar en ordre el nostre interior: *mindfulness* en plena natura! Que ens convé prou en aquests temps tan complexos que vivim.

UNIVERSITAT D'ESTIU DEL MOIANÈS

UNIVERSITAT D'ESTIU RAMON LLULL

CAMPUS MOIANÈS 2021 · Del 5 al 9 de juliol

Comparteix experiències
Comparteix coneixement

PATRIMONI HISTÒRIC DEL MOIANÈS: CINC ESPAIS ESSENCIALS (15 h)

Aquest curs ofereix la possibilitat de capbussar-se en cinc èpoques diferents de la nostra història tot visitant cinc elements, de tipologia diferent, del nostre patrimoni.

Programa

Dilluns, 5 de juliol · Sant Quirze Safaja

El patrimoni arqueològic: BALMA DE L'ESPLUGA

Dimarts, 6 de juliol · Collsuspina

El patrimoni religiós: SANT CUGAT DE GAVADONS

Dimecres, 7 de juliol · Castelltir

El patrimoni civil medieval: CASTELL DE CASTELLICIR

Dijous, 8 de juliol · Moià

El patrimoni dels jardins: EL PARC MUNICIPAL, ANTIC JARDÍ DE CAL CRISTO

Divendres, 9 de juliol · L'Estany

El patrimoni civil modern: LA MINA DE L'ESTANY

- Horari: matins, de 9 a 12
- Lloc: Convindrem el lloc de trobada amb els inscrits i ens posarem d'acord amb el desplaçament.
- Adreçat: a tothom interessat en la cultura, el patrimoni i el Moianès.
- Preu curs sencer: 60 € / Preu 1 sessió: 15 €
- 0'5 crèdit ECTS

I a les tardes
Mindfulness
en plena natura!
Informa-te'n!

Inscripcions fins al 2 de juliol!

MÉS INFORMACIÓ

Consell Comarcal del Moianès
Can Carner. Joies, 11-13. Moià
93 820 80 00
ccmn.cultura@ccmoianes.cat
www.ccmoianes.cat

Organitza:

Amb el suport:

La reactivació cultural

Guim Alberch i Calm

Fot. G. Alberch

Ens trobem a les portes d'un estiu que, aparentment, s'acosta més al que entenem com a normalitat. Després d'un any i mig de pandèmia s'agraeix poder veure com els pobles i equipaments es vesteixen novament d'actes i activitats. Amb aquest temps de confinament cultural hem pogut gaudir amb comptagotes dels espectacles o trobades, almenys en aquesta comarca. Permeteu-me que encamini aquest text cap a Castellterçol.

No fa gaire que s'ha presentat el cartell de la Programació Professional «El Centru». Així, doncs, el Centre Espai Escènic de Castellterçol aplegarà diferents espectacles per oferir-los a tota mena de públic. Tant si t'agrada la dansa com el teatre o la música, visita l'extensa programació que s'allargarà (si no hi ha res de nou) fins al desembre.

També hem pogut descobrir la proposta artística que fa cada any l'entitat Activaterçol. El pròxim 3 de juliol Castellterçol aplegarà l'Activarium, una jornada de teatre i música al carrer.

I finalment, castellerçolencament parlant, trobem la festa major. Encara no sabem quins artistes hi intervindran, però s'ha plantejat com a objectiu oferir una

proposta on tothom se senti identificat: petits, joves, adults i grans. L'organització ha plantejat una festa una mica més llarga dels tradicionals cinc dies, per oferir una proposta cultural segura. A més, convé ressaltar que enguany tornarem a tenir la Dansa i el Ball del Ciri de Castellterçol; tot i les adaptacions a les mesures sanitàries, podrem tornar a gaudir d'aquesta tradició tan arrelada.

La reactivació cultural a la comarca, per sort, no solament passa per Castellterçol. Tampoc no passa exclusivament per la comarca del Moianès. Després d'aquest període de confinament ha arribat una espècie de febre cultural, on tothom busca diferents activitats o actes per recuperar la normalitat. Aprofito aquest fet per a reivindicar les propostes que es fan a les comarques o poblacions més petites. Per a anar a veure un bon espectacle no fa falta baixar a Barcelona, i per a gaudir dels grups de música més populars no fa falta anar a un festival important. Hi ha una extensa programació més enllà de les grans metròpolis culturals. Així, doncs, ens retrobarem a les places, carrers o teatres per poder gaudir de la cultura i les propostes que presenten les diferents entitats o associacions.

ESPORTS

Ruth Monsech, als europeus d'escalada

La moianesa Rut Monsech ha participat, de l'1 al 5 de maig, en el Campionat d'Europa Juvenil d'Escalada a Perm (Rússia). Ho ha fet en la categoria sub-20, en les tres modalitats d'escalada, format Overall (escalada olímpica): Dificultat, Velocitat i Bloc. En Dificultat, va poder lluitar en les dues vies classificatòries, on passà a semi-finals en 7è lloc i, finalment, va quedar fora de la final per un desequilibri en intentar creuar un peu, quedant en 17è lloc de la general. Igualment, en la modalitat de Bloc, tot i les males sensacions, quedà 15a de la classificatòria i a semifinals obtingué el 12è lloc, un resultat personalment satisfactori. Pel que fa a Velocitat, 15a amb un temps de 12,17, acostant-se al seu rècord personal de 12,08.

La gran victòria catalana, destacadíssima, va ser per a la torellonenca Aida Torras, que es proclamà sots-campiona d'Europa de Bloc. Després de passar quarta en la classificatòria i primera a semifinals, on va guanyar el meritori segon lloc, va obtenir la mateixa posició en el Overall (tres modalitats), mentre Monsech quedava en sisè lloc.

Rut Monsech, del Patí Vertical de Manresa i afiliada al Club Excursionista Alpícat (Lleida), forma part de les seleccions catalana i estatal des de l'any 2016 i 2017 respectivament. Després d'un any i mig de poques competicions per la situació pandèmica, el seu objectiu és poder participar en els Jocs Olímpics de París 2024, especialitat nova en els Jocs de Tòquio.

Ruth Monsech, als europeus d'escalada de Perm

EL RACÓ DIBUIXAT

Santa Maria d'Oló, esquetx d'un poble

Esteve Manubens

Recordo de ben petit, i potser amb certa nostàlgia, que el mestre del poble ens portava damunt de la Salada, una muntanyeta des d'on podíem dibuixar la part més antiga del poble, avui el «poble vell» com així en diem, i és curiós que com a resultat apareixien un conjunt de dibuixos amb la mateixa agrupació de cases però amb versions, característiques i matisos totalment diferents, ni millors ni pitjors, diferents, i és així com vaig descobrir la riquesa del dibuix, que no depèn de la realitat sinó de la interpretació que tu en fas, segons el moment i l'estat d'ànim.

Però no divaguem, ja que tenim molts esquetxos per fer d'aquest poble. Començarem per la part vella, primer nucli

de poblament i enfront del castell d'Oló, una construcció medieval dels segles XII o XIII, al cim d'un turonet costerut, i del qual ara queda una torre rodona embebuda en bona part per altres edificacions tardanes. Podem ampliar el nostre esquetx a l'església parroquial de Santa Maria, que fa costat al castell, renovada diverses vegades i a l'interior de la qual podem contemplar un magnífic retaule barroc del 1600.

Podem seguir el nostre recorregut davallant per un costerut carrer, «la costa», fins a arribar al pla, on es va estendre el poble en els darrers temps; ara bé, sense passar per alt a mitja costa l'esquetx de la capelleta de Sant Antoni, des d'on podem plasmar en el nostre dibuix

Santa Maria d'Oló (Esteve Manubens)

el serpenteig de la Salada, abrigada per la rogenca muntanya del Brai d'Oló, amb la vista del serrat del Segimon i que després de la pluja intensifica el seu color vermellós fraccionat amb vetes blanquinoses.

Una vegada a baix la plaça, podem fer un bon nombre d'esquetxos de bonics espais i racons, com l'església nova, obra de l'arquitecte Manuel Puig i Janer. Algunes fonts expliquen que la inicitiva de la construcció sorgí del matrimoni Roger-Vidal (amos de la fàbrica López, l'Hemalosa) arran d'un accident que van tenir prop de Saragossa. Van prometre pagar una església si se salvaven.

I sense moure'ns del bell mig de la plaça podem dibuixar el monument de la font, commemoratiu de l'arribada de l'aigua al poble de Santa Maria d'Oló. Els colors intensos dels bancs i els gronxadors per a la quitxalla i la tonalitat daurada dels plataners fan del

seu conjunt una estampa pintoresca.

Per acabar aquest recorregut del nostre esquetx, he volgut amb el meu dibuix deixar constància de les tres fites del passat que han tingut més pes en el teixit humà de cara a la formació del nostre poble. El nucli antic amb el seu castell, l'església i quatre cases, origen de les seves arrels. En segon terme, la fàbrica de Manuel López, l'Hemalosa, on la major part de la gent treballava i que ara, com a record, sols una nau s'ha mantingut dempeus, ben restaurada, i que és avui, amb un gran dinamisme, l'Espai Hemalosa, centre de tot tipus d'activitats artístiques i culturals; per últim, l'església, ja que la vida del passat ha girat entorn d'ella, un lloc de trobada de la gent del poble, un símbol de poder i un mecanisme de comunicació entre pobles.

Realment l'esquetx global del poble fa goig de veure, la seva atmosfera és sinònim de pau i llibertat.

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

H	A	M	B	U	R	G	U	E	S	A	L
Z	T	O	C	R	I	U	N	A	U	V	F
D	R	L	O	Q	F	T	Z	V	P	E	R
A	U	L	M	T	A	T	I	N	A	C	X
N	F	A	C	E	C	A	U	A	Z	R	T
O	K	N	M	A	L	K	L	B	Q	E	I
N	N	E	K	M	I	Q	E	R	M	M	V
E	A	V	S	A	C	H	E	R	G	A	D
W	R	S	L	E	M	A	H	C	E	B	N
P	F	Y	R	R	B	C	T	N	B	E	A
B	A	N	Y	M	A	R	I	A	R	A	S
A	I	L	O	I	C	C	A	P	R	A	C

Epònims a la cuina i la pastisseria

Busqueu el nom de dotze epònims —termes, noms comuns o indrets, que provenen (coincideixen o són un derivat) d'un nom propi— relacionats amb la cuina i la pastisseria. Podeu trobar els noms a la pàgina 40.

LLETRES

El campanar de Moià (IV)

Marian Baqués

Fa pocs dies un bon amic em va ensenyar unes fotos de la corona del campanar. Algunes pedres que formen els arcs que conflueixen en la clau de volta han perdut la calç que les uneix i s'han desplaçat. Perilla que es desplomin, sobretot si es té present que aguanten l'estructura de ferro del parallamps, el penell i les campanes. L'any 2026 es complirà el tercer centenari de l'acabament del nostre símbol identitari. S'hauria d'aprofitar l'ocasió per a impulsar-ne la restauració. Tornem-ho a remarcar: el nostre campanar és una joia singular de l'arquitectura barroca catalana.

Ja ho veieu! El nostre emblema mostra la seva fragilitat.

El 27 de gener de 1995 es complia el cinquantè aniversari de l'alliberament d'Auschwitz per part de l'exèrcit roig. L'Antoni Bassas va començar el seu programa *El matí* llegint l'inici del llibre *Si això és un home*, de Primo Levi. «[...] Considereu si això és un home, qui treballa en el fang, qui no coneix la pau, qui lluita per un tros de pa, qui mor per un sí o per un no. Considereu si això és una dona, sense cabells i sense nom, sense forces per a recordar. Els ulls buits i el ventre fred com una granota a l'hivern. Penseu que això ha passat: us confio aquestes paraules. [...]» (Barcelona 2004, p. 17). Unes paraules impressionants que em van fer pensar que, a través de la lectura del llibre, podria intuir la condició humana. Durant ben bé vint-i-cinc anys he anat llegint la millor literatura de l'holocaust nazi i del genocidi estalinista. Però el coneixement racional té poc recorregut en temes tan gruixuts com el mal o la bondat: es va baixar fins al fons del fons del mal o es pujà fins al damunt del dalt de la generositat. Fa dos anys vaig dir que parava aquestes lectu-

res, però, ai!, encara n'he llegit algun altre llibre.

Quedem-nos una estona més amb Primo Levi. Explica amb lucidesa el que va viure a Auschwitz; hi reflexiona amb contenció. Acaba d'entrar al camp. Escriu: «En la vida tothom descobreix, més o menys aviat, que la felicitat perfecta no és assolible, però pocs es paren a pensar, en canvi, en la consideració oposada: que tampoc no és assolible una infelicitat perfecta» (p. 27). En la situació límit en què es trobava, on la mort regnava, el que el preocupa és l'avui, l'ara. «El convenciment que la vida té un objectiu està arrelat en cada fibra de l'home, és una propietat de la substància humana. Els homes lliures donen a aquest objectiu molts noms, i pensen i discuteixen molt sobre la seva naturalesa; però per a nosaltres la qüestió és més simple. Avui i aquí, el nostre objectiu és arribar a la primavera. D'altres coses, ara per ara, no ens en preocupem» (p. 104). En un segon llibre —*Els enfonsats i els salvats*— es pregunta: «Fins a quin punt el món concentracionari ha tornat o està tornant?» (p. 18). En efecte: «Va succeir contra tota previsió; va succeir a Europa; increïblement va succeir que tot un poble civilitzat, acabat de sortir de l'intens floriment cultural de Weimar, va seguir un histrió que avui fa riure; i, això no obstant, Adolf Hitler va ser obeït i enaltit fins a la catàstrofe. Això és l'essència del que hem de dir» (Barcelona 2000, p. 198).

Imaginu un noi que creix en un ambient jueu pietós. Se sent membre d'un poble elegit per Déu. Només viu per a ell. Aspira a ser iniciat en la Càbala. I a quinze anys una nit es troba en l'infern d'Auschwitz. És Elie Wiesel. «No oblidaré mai aquella nit, la primera nit de

camp, que va convertir la meua vida en una nit llarga i tancada amb set panys. No oblidaré mai aquell fum. No oblidaré mai aquelles petites cares de les criatures, els cossos de les quals havia vist convertir-se en volutes de fum sota un atzur mut. No oblidaré mai aquelles flames que van consumir per sempre la meua fe. No oblidaré mai aquell silenci nocturn que em va deixar eternament sense desig de viure. No oblidaré mai aquells instants que van assassinar el meu Déu i la meua ànima, i els meus somnis que van adquirir la cara del desert. No oblidaré mai allò, encara que em condemnessin a viure tant de temps com Déu mateix. Mai» (*La nit*, Barcelona 1997, pp. 11ss).

Ara no entro en la relació d'aquest supervivent amb Déu. N'hi hauria per a una tesi doctoral! Ens resta l'esperança que el Bé tindrà la darrera paraula.

I anem per Viktor Frankl. D'entrada, ja ho dic: el seu llibre *L'home a la recerca de sentit* (Barcelona 2005) ha canviat la meua vida. Psiquiatre vienès, entra en el camp de concentració de Theresienstadt i després passa per d'altres. Hi deixa esposa i pares. Quan és alliberat escriu aquest llibre que ve a dir que fins i tot en les condicions més extremes l'home ha de trobar un sentit a la vida. «*Aquesta llibertat espiritual de l'home, que fins al moment de la nostra darrera alenada ningú no ens pot robar; és la que fins al moment de la nostra darrera alenada també ens dona l'ocasió de modelar-nos una vida plena de sentit.* Perquè no solament té sentit una vida activa pel fet que permet la possibilitat de fer realitat uns valors de forma creativa; i no únicament té sentit una vida plaent, és a dir, una vida que proporciona l'ocasió de realitzar-se en la vivència de

Fot. C.I.C. - Moià

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

la bellesa i en l'experiència de l'art o de la natura; sinó que la vida fins i tot té sentit quan, com ara en el camp de concentració, amb prou feines ens ofereix l'ocasió de fer reals alguns valors d'una manera creativa o experimental [...]. *Si la vida té algun sentit, llavors també ha de tenir valor el sofriment.* I és que en certa manera el sofriment forma part de la vida, igual

que el destí i la mort. La misèria i la mort acabaran de completar l'existència humana en un tot» (pp. 78s).

Primo Levi, Elie Wiesel, Viktor Frankl s'alcen, a parer meu i d'altres, com els millors autors de la literatura de l'holocaust. Han mostrat com ningú la nostra fragilitat i la nostra grandesa. No m'han pas deixat indiferent.

Solucions a la sopa de lletres (p. 37)

AVECREM: pastilla de caldo de pollastre de la casa Gallina Blanca des de 1937.

BANY MARIA: tècnica per a cuinar de l'alquimista egípcia Maria d'Alexandria (s. III).

BEIXAMEL: salsa de Louis Béchaumeil de Nointel, cuiner del rei Lluís XIV de França.

CARPACCIO: nom popularitzat per un establiment venecià, que anomenava aquest plat en referència al vermell que utilitzava el pintor Vittore Carpaccio (s. XVI).

DANONE: durant molts anys, sinònim exclusiu de iogurt, corresponent al nom d'una empresa catalana d'origen jueu des de 1919.

FRANKFURT: botifarra de porc cuita i emulsionada procedent de la ciutat alemanya del seu nom.

HAMBURGUESA: bistec rus, que deien les àvies, però d'origen alemany. Va fer les Amèriques des del segle XIX fins ara.

RIFACLI: galetes fabricades a l'obra-dor Rifacli de Montblanc des de 1917 (vanos, neules, carquinyolis).

SACHER: pastís austríac de forma rodona de pa de pessic, xocolata i melmelada.

SANDVITX: tipus de menjar de John Montagu, quart comte de Sandwich (1718-1792), que li permetia de continuar jugant a cartes sense embrutar-se els dits.

SARA: pastís fet amb bescuit i crema de mantega, recobert amb la mateixa crema i trossets d'ametlles torrades, creat en homenatge a l'actriu Sarah Bernhardt.

TATIN: pastís de poma creada a l'Hotel Tatin, a Lamotte-Beuvron (França).

Confidències colpidores

Josep Ruaix i Vinyet

Montse Cardona & Glòria Pons.

Confidències a una amiga.

Primera part

Sant Joan les Fonts:

Oliveras, 2021

106 pp.

El dia 10 d'abril propassat, al local de Les Faixes, es va presentar el llibre *Confidències a una amiga. Primera part*, de Montse Cardona & Glòria Pons, publicat per l'Editorial Oliveras (Sant Joan les Fonts 2021), que ocupa 106 pàgines, distribuïdes en quinze capítols, i conté algunes fotografies.

Va moderar l'acte en Ramon Martínez, director de Ràdio Moià, el qual, després de les salutacions de rigor, anuncià l'actuació del grup de l'Espai Musical de Moià, que interpretà una Avemària. Tot seguit parlà l'editor, explicant que la seva empresa té especial interès a fer conèixer autors novells.

A continuació va prendre la paraula Mn. David Compte, rector de Sant Joan de les Abadesses i amb molts altres càrrecs eclesiàstics, que féu la presentació pròpiament dita. Naturalment, descrigué el llibre, un viatge que ens transporta als «paisatges geogràfics i humans» de la protagonista (Montse Cardona), ubicats a la falda del Montseny i a l'altiplà del Moianès, i recalçà que es tracta de confidències basades en l'amistat entre dues persones que estableixen un diàleg que mena a «una transformació interior: reflexionar, canviar el cor i la mirada». També expressà que és una denúncia contra certes injustícies i abusos envers els infants —denúncia ben oportuna en la nostra societat—, que «és un clam per la dignitat» i que «hi ha esperança». I acabà agraint l'aportació de les autores i augurant que el llibre tingui aviat la segona part prevista.

Llavors la coautora Glòria Pons va glossar el tema de l'amistat i concloué la seva intervenció recitant un seu poema, titulat «Si vols fer camí amb mi», acompanyada musicalment pel grup esmentat

L'editor, Josep Oliveras, i Mn. David Compte, amb les dues autores (fot. Xavier Rius)

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ
Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

Cristina Homs Fargas N° Colegiada: 1456 93.820.91.55 - 659.660.348

HORES CONVINGUDES

abans amb una peça composta expressament per Daniel Vallejo.

Aleshores tocà el torn de dir unes paraules a l'altra coautora del llibre —i, com ja consta més amunt, protagonista—, Montse Cardona, que va agrair la presència de tots els assistents a l'acte —una vuitantena— i dels qui havien contribuït a poder publicar les seves confidències.

Finalment, l'alcalde de la vila, Dionís Guiteras, va afirmar que aquesta obra recordava un temps en què no es valorava prou el fet de dur criatures al món, com també un temps, no gaire llunyà, en què la vida de pagès era molt dura. Semblantment, es congratulà que es publicés un

altre llibre al nostre poble i felicità les autors pel seu treball.

Montse Cardona (Montmany, nucli del Figueró, Vallès Oriental, 1965), viu al Moianès des de 1975 i s'ha dedicat bastant a la pintura. Ella mateixa és l'autora de la il·lustració de la portada d'aquest llibre. Quant a Glòria Pons, (Palmerola, Ripollès, 1949), ja es traslladà a la nostra comarca quan sols tenia quatre anys i, seguint la fonda petja de la seva germana Josefina, conrea amb traça la poesia. Del diàleg entre elles dues han sorgit aquestes confidències colpidores per la seva autenticitat, a vegades cruesa, però esquitxades d'anècdotes i sempre ben escrites.

Una història de resiliència

Xavier Rius Sant

Es coneix com a resiliència la capacitat d'una persona de superar circumstàncies traumàtiques que ha patit en un moment de la vida. També és resiliència la capacitat d'aquells que van viure una infància dolorosa i decideixen que la resta de la vida no pot quedar hipotecada per les ferides. Hi ha persones que giren full, no volent-ne parlar més. Altres, en canvi, decideixen explicar-ho i compartir-ho, no cercant compassió, sinó conscients que només verbalitzant-ho podran

assumir-ho, gaudir del present i confiar en el futur.

Això és el que fa Montse Cardona en *Confidències a una amiga*. Llibre en què Cardona ho explica a Glòria Pons, l'amiga, la qual no solament sintetitza i escriu els fets i sentiments que detalla Cardona, sinó que també fa reflexions i ens transmet com la Montse rememora cada episodi.

El llibre explica com va néixer l'octubre de 1965 en una casa al costat del torrent de Vallcàrquera, al Figueró, en una

família de pare, mare i àvia alcohòlics, la burla que patia dels companys d'escola al Figueró i Montmany per ser d'una família problemàtica i no saber parlar castellà, donat que a casa seva no hi havia ni ràdio ni televisió; una casa que no tenia tampoc llum ni aigua corrent. Però el llibre també recull el record de veïns d'aquella vall a peu del Montseny i el Tagamanent que la feien passar a casa i li donaven berenar. I llegint els capítols del Figueró no puc evitar de recordar la novel·la *Els sots feréstecs* de Raimon Casellas, que descriu la vida i el caràcter primitiu d'alguns dels habitants de Montmany, a la banda contrària del terme municipal, que toca a Sant Quirze Safaja als Cingles del Bertí, si bé el que explica la Montse no passava a finals del segle XIX sinó en els anys seixanta i setanta del XX.

Al llarg del llibre hi apareix com un lloc de pau i amor la casa dels oncles de Castellcir, on passava algunes temporades i on vivia la seva germana gran. Però

la vida de la Montse fa un tomb en 1975 quan la família es trasllada a viure a Vilarjoan, al terme municipal de Moià, en encarregar-se els pares d'una explotació de porcs. No perquè el comportament dels pares canviés, sinó perquè viurà en una casa amb unes comoditats inexistentes a les quatre parets sense mobles i goteres del Figueró, i perquè, malgrat el seu baix nivell escolar, tindrà amigues a classe i se sentirà estimada i respectada pels mestres, un dels quals, per cert, ja ella d'adolescent, d'una manera platònica, Don Jesús, li expressarà el seu amor. I en aquesta segona part del llibre s'al·ludeix amb molta gratitud a la persona de Josep Paretas, per l'ajut que va donar a la família, sobretot pensant en la Montse i els tres germans en un moment que el seu pare, malalt d'alcoholisme, va estar a punt d'acabar molt malament. A la portada del llibre es diu que és la primera part. Caldrà esperar la segona part per a saber el que va passar després.

Geografies personals de la Tona

Roser Portet

Tona Gustà.
La pionera.
Shopping'70

Barcelona:
PremiumBooks, 2021
78 pp.

Tona Gustà i Monsech ens explica en aquest llibre dues històries diferents però molt lligades entre elles, perquè el prisma de la primera persona de l'autora li dóna l'intimisme de memòries personals en dues etapes vitals diferents.

L'entrada en l'etapa adulta forma part de la primera part del volum, en què ens parla de la seva iaia Emília o Mília, creuant les vivències a la casa que van

compartir durant els primers anys universitaris, quan la Tona se'n va anar a viure a Barcelona per estudiar Filologia Hispànica a la universitat. Ens fa arribar totes aquelles anècdotes que van viure plegades o aquelles de les quals la Tona es fa dipositària. A través dels ulls de la néta coneixem la Mília, tot un personatge!, dona optimista, positiva, amb una perspectiva vital molt singular i plena de recursos.

Els records de la infantesa i adolescència els trobem en la segona part, que es desenvolupa durant els anys setanta del segle passat a Moià, parlant dels seus records d'alguns comerços emblemàtics de l'època, molts d'ells ja desapareguts. En recorre'ls, li van deixant una petjada

Acte de presentació del llibre de Tona Gustà (fot. Bibl. Mun. 1-O)

entranyable, molt lligada a les persones que els regentaven o amb les quals eren associats.

El pròleg va a càrrec de Carlus Padrissa, prou conegut a Moià i internacionalment per ser un dels membres creadors i promotors de La Fura dels Baus, que ens trasllada a la coneixença de la Tona, amb un sentiment de protector, una mica com de germà gran, que agraiem que evocui perquè ens els fa a tots dos més coneguts i alhora més estimats.

PremiumBooks és l'editorial que se n'ha fet càrrec de la publicació del llibre, amb molta cura i gust estètic; segurament hi ha ajudat el fet que el disseny de la co-

berta és de David Cid, la parella de l'autora.

El sentit de l'humor és una constant en la redacció, amb un llenguatge lleuger i molt personal que flueix sense traves. En el fil dels capítols, que ha anat dividint en temes o en comerços —depenent de la part on ens trobem—, l'autora ens adreça picades d'ull per identificar-nos en unes memòries o circumstàncies que puguem emmarcar. L'eventualitat que no coneguem els llocs i els personatges no exclou que puguem gaudir de la lectura de l'obra, perquè ens hi fa sentir de gust amb la identificació d'uns moments que són molt seus i ens els fa arribar perquè siguin una mica nostres.

Els gegants de Moià ja tenen conte

Jaume Clarà

M. Rosa Sotomayor (text); Clara Anglada (il·l.).

Els Gegants descobreixen la Festa Major

[Moià]: Geganters de Moià, abril 2021 [36] pp.

La pandèmia del Covid-19 ha fet mal a molts sectors culturals, i el sector de la cultura tradicional i popular és un dels que ha rebut més. Els geganters, per exemple, acostumats a fer cercaviles per carrers i places, s'han hagut de quedar a casa, sense sortir o sortint de manera merament estàtica.

La colla gegantera el dia de la presentació (fot. Geganters de Moià)

En aquest context la salut i la vitalitat de les entitats es posa a prova. Per a aquelles que s'anaven aguantant amb penes i treballs, la parada forçosa els és un alleujament i, probablement, els costarà de recuperar-se. En canvi, les entitats amb ganes de fer feina busquen la manera de reinventar-se i arribar al seu públic de la manera que sigui.

I en aquesta feixosa situació es troba la colla gegantera moianesa. Ho posàvem en relleu dins la crònica de la darrera festa major, en què davant la impossibilitat de fer cercaviles ens van oferir l'espectacle «Acolorim Moià», al pati de l'escola Josep Orrisols i Roca. Després, entre altres projectes, han renovat la seva imatge corporativa i

quan escrivim aquestes línies tenen pensat de recuperar les catifes de Corpus.

Una altra iniciativa gegantera va ser la presentació, el dissabte 17 d'abril, del primer volum de col·lecció «Els Contes dels Gegants de Moià», titulat *Els Gegants descobreixen la Festa Major*. És un llibre obra de la gegantera moianesa M. Rosa Sotomayor, autora del text, al qual ha posat dibuix i color la il·lustradora de Cassà de la Selva Clara Anglada.

El llibre explica les aventures de la Sara i el Roger, un parell de vaillets que visiten les Coves del Toll, on coneixen els gegants «prehistòrics» del poble. Una forma divertida de posar en contacte gegants i públic infantil.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

A la vila en primavera

Quirze Solà

Despertes de l'hivern, vila estimada,
al bes primaveral que et fa florir;
riu l'esdeveniment i la trobada
que escriuen en el temps el seu sentir.

Vesteixen tos indrets les millors gales
que envegen les paletes dels pintors;
el vent fa moure airós cançons i xales
que parlen de poetes i esplendors.

Mare i amant que ens vetlla i configura:
veient-la tan bonica res m'atura,
avui li adreço un cant que em surt del cor,

que si demà el destí comprés la fada,
deixant la meva veu arraconada,
em tingui encara amb lletres de fil d'or.

Fot. C.I.C. - Mojà

PUBLICACIONS

Revistes

—**La Calderina**, núm. 26 (abril 2021),
la revista del poble de Calders, amb 36
pàgines a tot color.

—**La Crinca**, núm. 88 (març 2021),
revista de l'Escola Pia, amb 36 pàgines
de temàtica escolar.

—**Llengua Nacional**, núm. 114 (1r tri-
mestre 2021), amb els articles «A propòsit
d'algunes perífrasis verbals», de C. Riera,
i «El toc de queda», de J. Ruaix.

—**Quaderns de Pastoral**, núm. 247
(octubre-desembre 2020), amb l'article
«Realisme dialogant», de Josep Gallifa.

Diaris

Regió7

8-4-2021

«Mojà habilita un espai per a aparcar 5 minuts
i deixar el nen a l'escola».

15-4-2021

«Castellterçol ja disposa del catàleg de masies
i cases rurals, que té 51 elements. La Dipu-
tació també lliura al consistori la modificació
puntual del Pla general per a la seva aprova-
ció inicial».

20-4-2021

«Plataformes contra els parcs energètics fan front comú a Bages i Moianès. Els col·lectius mobilitzats recorden que tres projectes d'energia solar d'entre 26 i 90 hectàrees a Castellfolit, Palà i Calders tenen llum verd del Govern».

24-4-2021

«Escolars de Moià interpreten lectures en cinc escenaris per carrers de la vila. Alumnes de les dues escoles i l'institut han treballat textos de diversos autors a classe que ahir van llegir en públic».

25-4-2021

«Els infants del cicle infantil de Moià es consciencien de prendre fruita cada dia».

29-4-2021

«El centre de drons de Moià guanya espai aeri per a volar més amunt i més lluny. La nova autorització permet aeronaus de més pes i amplia el potencial d'activitats i experimental».

3-5-2021

«El Moianès és la comarca de Catalunya que més creix en residents a l'estranger. Si bé el 2020 ha estat un any de contenció de la mobilitat, en totes les demarcacions augmenta la població que viu a fora».

7-5-2021

«Un dron desenvolupat a Moià dóna cobertura en emergències i desastres. L'aparell facilita l'accés a la banda ampla en punts crítics i capta i envia imatges en directe. El nou dron té més autonomia i prestacions que els utilitzats actualment pels cossos d'emergències i seguretat».

8-5-2021

«Resposta desconcertant», carta signada per Josep Ruaix i Vinyet (Moià).

13-5-2021

«Sant Fruitós i Moià obren nous mòduls per a reforçar els CAP. Els espais estan situats al costat dels centres d'atenció primària de cada

municipi i concentren tota l'activitat relacionada amb el Covid-19».

14-5-2021

«Santpedor dedicarà un carrer a Anna Maria Martínez Sagi [poetessa, esportista i pionera del feminisme que visqué de 1980 a 1998 a Moià i morí a Santpedor en el 2000]. La placa s'ubicarà en un vial del polígon Riu d'Or».

15-5-2021

«Dos ferits en bolcar un cotxe per un xoc amb un senglar a Moià».

16-5-2021

«Un col·lectiu de joves impulsa la primera Fira del Lleure del Moianès. Una campanya de micromecenatge ha permès a Gatzara fer realitat la proposta, que se celebrarà el 5 de juny».

17-5-2021

«Mor Jaume Musarra, ex-alcalde de Monistrol de Calders. Ha traspassat a conseqüència d'una malaltia a l'edat de 57 anys, i el seu funeral tindrà lloc avui».

22-5-2021

«Troben en una pista forestal dels Hostalets de Balenyà el cos sense vida del jove de Castellterçol desaparegut dilluns». «El parc de cal·listènia a Moià», carta signada per Marta Augué Aguilar (Moià).

Premsa Comarcal

29-4-2021

«La revista *La Tosca* commemora el número 800 amb un especial».

Diari de Girona

20-5-2021

«Va bé saber que et pots morir; així t'estalvies maldecaps», entrevista a Albert Parareda, professor jubilat i escriptor, nat a Moià i actualment resident a Girona.

BREUS

El secretari de Moià deixa de nou l'ajuntament i s'incorpora al Govern de la Generalitat

Just en el tancament d'edició, LA TOSCA va saber que Joan Manso, secretari de l'Ajuntament de Moià, s'incorporarà com a cap de gabinet a la Conselleria d'Universitats i Recerca, encapçalada per la gironina Gemma Geis. Dionís Guiteras, en valorar l'execució de la inversió per a la nova depuradora, havia fet referència a com els canvis en la funció de secretaria llastraven l'execució de projectes primordials.

L'Ajuntament de Moià no està de sort, amb els secretaris: Joan Manso Bosoms havia obtingut la plaça en propietat de secretari de Moià el novembre de 2019, en una promoció en què s'havien presentat 6.000 persones, n'havien aprovades 20 i ell havia quedat segon. Coneixia bé l'arena política, perquè havia estat alcalde de Campdevàrol (Junts x Campdevàrol) del 2011 al 2019 i president del Consell Comarcal. Però al cap de trenta dies d'exercir el càrrec a Moià va presentar la dimissió, pel clima polític i perquè es qüestionaven totes les decisions tècniques per part de l'oposició.

Joan Manso va anar de comissió de serveis al Consell Comarcal de la Selva de desembre del 2019 a desembre del 2020. S'havia reincorporat de nou a l'Ajuntament de Moià, doncs, fa tot just cinc mesos. Montserrat Ferrer, primera tinent d'alcalde i regidora de Coordinació, entre altres competències, feia una primera valoració de la situació creada: «La fase del deute ja és enrere, però sense la continuïtat d'una figura jurídica potent, és molt difícil de solucionar els problemes urbanístics i administratius que el municipi arrossega.»

Agraïment

L'esposa, fills i néts del dibuixant Josep Lluís Martínez Picanyol, finat el propassat dia 18 de març a la nit a casa seva envoltat dels seus familiars —i de qui se celebraren al temple parroquial de Moià les exèquies l'endemà dia 19, festa de Sant Josep, a les cinc de la tarda—, agraeixen sentidament totes les mostres de condol rebudes amb motiu de la seva defunció, com també les emotives pàgines especials que li va dedicar la revista LA TOSCA, de la qual havia estat col·laborador. Que Déu us ho pagui.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Lara Alcantarilla Llopis, filla de Juan i de Carla, dia 25 d'abril.

Arnau Arimany Pladevall, fill de Ricard i de Marta, dia 28 d'abril.

Pol Pacha Culebras, fill de Javi i de Laia, dia 1 de maig.

Àreu Abancó Pujol, fill de Roger i d'Anna, dia 6 de maig.

Teo Millet Homs, fill d'Arnau i de Lara, dia 6 de maig.

Naraian Furriols Valls, fill de Jordi i de Bhakti, dia 13 de maig.

Nayleth Giannia González Quintana, filla de Geovanny i de Naila, dia 20 de maig.

Matrimonis

Pau Basora Pascual, natural de Terrassa i veí de Moià, amb Marta Fàbrega Gallaguet, natural de Moià, dia 4 de maig.

Defuncions

Gaspar Alós Vidaller, de cent tres anys, vidu de Concepción Pueyo, dia 9 d'abril.

Paquita Moreno Domènech, de setanta-vuit anys, dia 24 d'abril.

Angelina Manresa Rué, de noranta anys, vídua de Joan Ordeix, dia 25 d'abril.

Joan Capdevila Valldeoriola, de setanta-dos anys, dia 27 d'abril.

Alfons Mascaró Bertran, de vuitanta-sis anys, dia 28 d'abril.

Antoni Vergés Bosch, de vuitanta-vuit anys, dia 30 d'abril.

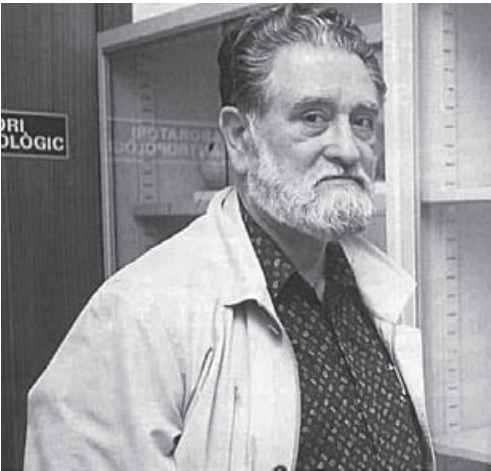
Sebastià Lozano Ramírez, de setanta-quatre anys, dia 5 de maig.

Josep Gallifa Roca, de noranta anys, dia 18 de maig.

NECROLÒGIQUES

Domènec Campillo

Maria Àngels Petit i Mendizàbal

Domènec Campillo

El dia 17 d'abril morí a Barcelona el Dr. Domènec Campillo Valero. Tenia noranta-quatre anys. El Dr. Campillo, metge neurocirurgià, fou l'introduïdor a Espanya de la paleopatologia. Antropòleg, mestre d'una bona quantitat d'antropòlegs espanyols i de gairebé tots els catalans, va ser fundador del Laboratori d'Antropologia Biològica del Museu d'Arqueologia de Cata-

lunya, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona i autor d'un gran nombre d'obres científiques de referència.

El Dr. Campillo estava lligat a Moià per diverses raons. En primer lloc, passà la guerra civil a Moià, concretament a casa d'en Quim Viñas i la seva muller. Els pares van pensar que el fill únic estaria lluny de les penúries i els bombardejos de Barcelona. Els records infantils de la vila el feren retornar de gran una vegada i una altra a la casa de la Mànega. Sovint recordava els jocs de carrer amb altres vaillets, molt més lliures que a la ciutat. Un d'aquests vaillets era en Joan Surroca, amb qui mantindria sempre més l'amistat.

Anys a venir, Campillo es llicencià en medicina i cirurgia i es doctorà en antropologia. En la seva tesi doctoral estudiava el crani 4 de la cova del Toll i en diagnosticava per primera vegada la sinusitis frontal. Més endavant col·laborà en les excavacions que van tenir lloc en aquesta cova durant els anys setanta i publicà un treball sobre l'enterrament infantil llavors excavat. El seu darrer article ha estat precisament un nou estudi d'aquestes restes humanes i d'altres de la cova del Toll.

Descansi en pau el mestre, l'amic.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

ABRIL 2021

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	15,5	5,6	10,5	4	3	3	SW	2,8	
De l'11 al 20	12,3	3,7	8,0	2	2	6	S	23,4	
Del 21 al 30	15,1	7,8	11,4	2	6	2	E	32,6	58,8

MAIG 2021

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	18,5	8,5	13,5	5	1	4	SW	38,0	
De l'11 al 20	18,5	8,7	13,6	6	2	3	W	1,2	
Del 21 al 31	21,3	10,8	16,1	5	1	5	SW	15,8	55,0

COMPARATIVA ABRIL-MAIG 1921-2021

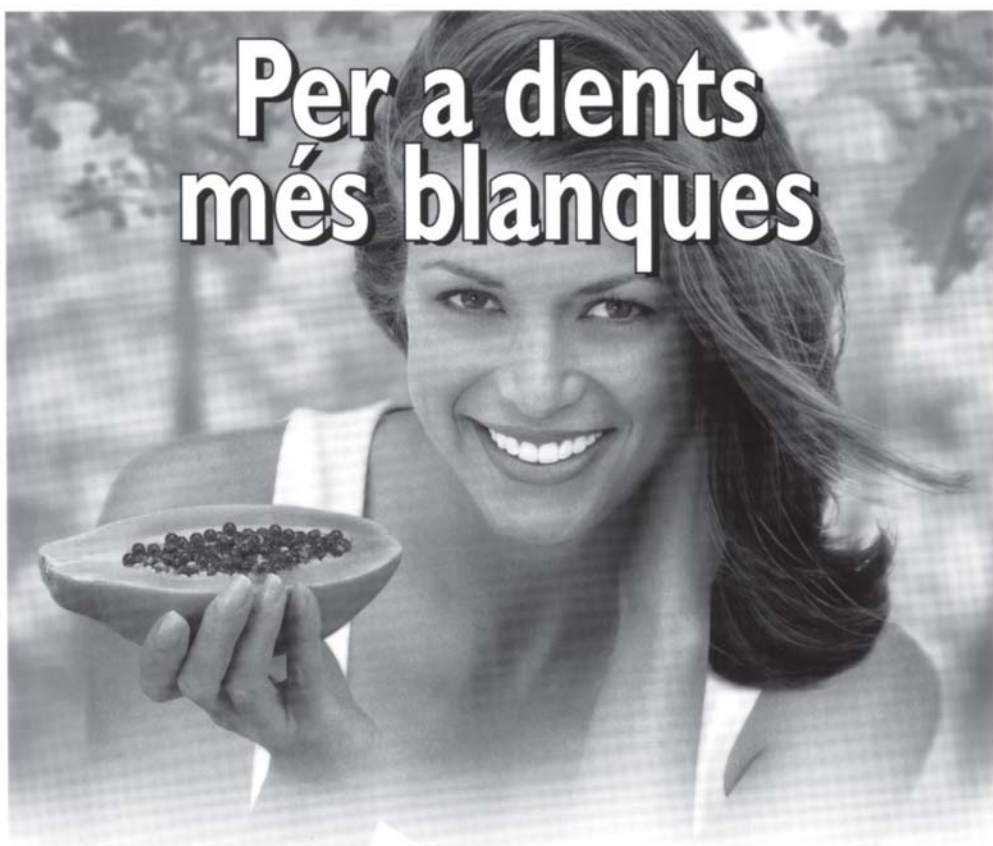
	Abril 1921	Abril 2021	Maig 1921	Maig 2021
Mitjana de les màximes	14,3	14,3	17,3	19,5
Mitjana de les mínimes	3,6	5,7	8,7	9,4
Temperatura mitjana	8,9	10,0	13,0	14,4
Màxima absoluta	22,0	20,9	22,0	26,4
Mínima absoluta	-3,0	0,0	3,0	4,7
Pluja mensual	37,1	58,8	174,3	55,0
Pluja màxima en un dia	11,2	15,0	38,2	25,2
Dies de pluja	10	12	20	8
Dies de neu	2	0	0	0

Les dades meteorològiques de Moia actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, *MeteoMoia.cat*. També es pot seguir al Twitter: [@MeteoMoia](#), i al Facebook: *Meteo. Moia*.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **15 de juliol**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'enèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.

EL MOIANÈS VETAAAAN DECUST...

que me'l menjarà a petons

Descobreix el Moianès del 24 de maig
al 30 de juny i participa a la campanya!

Trobaràs una butlleta als establiments de la comarca.

Has de segellar-la amb una compra a un comerç i una despesa a un servei (allotjament, restaurant o punt turístic). Un cop omplerta, entrega-la al mateix establiment o al Consorci del Moianès.

entra en el sorteig de

Lots de productes del Moianès
i experiències úniques a la comarca

